

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 22. (82.) ÉVF. • 12. SZÁM • 2012. DECEMBER • ÁRA: 2,00 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Ünnep Istennel

• Isten mindannyiunkat megszólít. Te figyesz-e Istenre? Akarod-e ráfigyelve szebbé, teljesebbé, lelkileg nyugodtabbá tenni az ünnepi időt? Tudod-e hogyan kell? Lapozd fel a 27. zsoltárt. Olvasd el sorait! A kitartó Istenre figyeléshez az alábbi öt módszert ajánlja:

Bizakodj (3. vers) – Naponta emlékeztess magad, milyen jó, hogy újra kaptál Tőle egy napot.

Imádkozz (4.) – Adj napi néhány percnyi időt magadnak a csendes imádkozásra.

Jótekönykoddj (6.) – Jusson eszedbe, hogy amid van, azért kaptad, hogy használj vele.

Énekelj (6.) – Nyisd ki énekeskönyvedet, énekeld el kedves zsoltárod. Milyen emlékek, érzések kötődnek hozzá?

Vegyél részt a tanításban (11.) – Fordíts időt arra, hogy jelen lehess az istentiszteleten, bibliaórákon, gyülekezeti alkalmakon.

Ezzel a szívből jövő ajándékkal kívánok minden Olvasónak áldott, szeretetteljes ünnepet.

DEMETER SÁNDOR LÓRÁND

A tartalomból:

Katasztrófa vagy karácsony

4

„...de csillaga fent az égen”

6

Ajándék magamnak

11

Az együttlét zengő szentsége

17

Legfontosabb a család

20

„Rám figyeljete a föld legvégéről is.” (Ézs 45,22)

• **Október és november** hónapok folyamán újabb tájegységeket kapcsolott be a Magyar Unitárius Egyház élethosszig tartó vallásos nevelési tevékenységének **Felnőtt-képzési Tanfolyam** elnevezésű programja. Október 20-án Dicsőszentmárton volt a házigazdája a Kis-Küküllő menti egyházközségek meghívottjainak, a soron következő hétvégén Homoródmásra várták a Kis-Homoród menti egyházközségi tagokat. November első hétvégéjén Székelyudvarhelyen került sor hasonló rendezvényre, november végén pedig Kocsordon, ahol a szatmári egyházközséggel közösen szervezték a tanfolyamot. A program szervezője Czire Szabolcs valláserkölcsei nevelési előadótanácsos volt, aki mellett Kovács Sándor és Ferenczi Enikő teológiai tanárok tartottak előadásokat, illetve Palkó Zsolt teológiai hallgató és Lőrinczi Levente gyakorló teológus zenélt.

• **November 24-én** tartotta soros gyűlését a **Magyar Unitárius Egyház Főtanácsa**, melynek napirendi pontjai között szerepelt a tisztességüket újonnan átvevő esperesek és felügyelők gondnokok, az egyházkerületi főtanácsai képviselők, valamint az újonnan alkalmazott főtisztviselők eskütétele. Megválasztották az Egyházi Képviselő Tanács, a főhatósági szintű állandó szakbizottságok és a Főtanács Bizottság nem hivatalbeli tagjait, valamint megerősítették megbízatásukban a magyarországi egyházkerület püspöki helynökét és egyházkerületi főgondnokát.

• **November 12–16. között** került sor a **IV. évnegyedi lelkészi értekezletekre**: a kolozs-tordai egyházközségben november 12-én Kolozson, a marosi és küküllői egyházközségekben november 16-án Bethlenszentmiklóson, a háromszék-felsőfehéri, székelykeresztúri és székelyudvarhelyi egyházközségek

lelkészei számára november 13-án Székelykeresztúron. Az értekezletek napirendjén bibliamagyarázat, egyházköri és főhatósági ügyek szerepeltek, valamint Kovács Mária művészettörténész tartott előadást Az egyházi műtárgyak értéke és óvása témában. Az előadás az egyházi tulajdonban levő műtárgyak (ön- és ötvöstműtárgyak) jelentőségére, optimális tárolási körülményeire világított rá, hangsúlyozva, hogy nem lehet kellő hatékonysággal megőrizni azt, amit nem ismerünk. Ennek jegyében az előadás első fele az egyházi ingóságok művészettörténeti, iparművészeti és helytörténeti jelentőségére hívta fel a figyelmet, részletesen taglalta a protestáns úrvacsorai készletek kialakulási és fejlődési sajátosságait, bemutatta a kleinódiumok leggyakoribb tárgytípusait és azok ornamentikáját. Az egyházközségek ingó vagyonának karbantartását, megóvását célzó javaslatok alkották az előadás második egységét, ezáltal a hallgatókat a műtárgyvédelem területére kalauzolta.

• **November 15-én** Dávid Ferenc első unitárius püspök halálának évfordulója alkalmából szervezett emlékünnepeleket keretében leplezték le a **János Zsigmond Unitárius Kollégium** előcsarnokában a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács által odaítélt **Akkreditált Kiváló Tehetségpont** táblát, amelyet az erdélyi iskolák közül elsőként a kollégium érdemelt ki.

• **November 3-án Vargyason** a helybeli unitárius ifjúsági egyesület és a Kreatív Gyerekkuckó **erdővidéki néptánc találkozót** szervezett. A cél a nemzetet éltető hagyományok, szokások átadása a fiatalok számára. Volt székelyruha- és fotókiállítás, borkóstoló és gálaműsor. Baráti, családi hangulatban telt el az egy napot átfogó rendezvény, ahol több mint 300-an vettek részt. Fellépett a bibarcfalvi Búza-

virág, a baróti Tanulók Klubjának Csengeri táncsoportja, az erdőfülelei Dobó, a bardoci, az olaszteleki Hajnalcsillag és a magyarhermányi Hámor egyesület, valamint több vargyasi néptáncsoport.

• **November 12–17. között felekezeti imahetet** tartottak a **kolozsvár-belvárosi és monostori unitárius egyházközségek** közös rendezésében Emberek, tájak, vallások elnevezéssel. Meghívott előadók mutatták be a zen buddhizmust, Az Utolsó Napok Szentjének Jézus Krisztus Egyházát, a Mormon Egyházat, a finn kultúrát, a baptista egyházat, kerekasztal beszélgetést tartottak a nők identitásának alakulásáról a XX. században, majd a Hit és értelem kapcsolata a vallásos gondolkodásban címmel hallgathattak meg előadást. A találkozások minden este áhítat előzte meg, majd a végén egy csésze tea mellett a napi témáról beszélgethettek a jelenlévők.

• **November 18-án a sepsiszentgyörgyi unitárius egyházközségben** Dávid Ferenc-emlékünnepeleket szerveztek, mely alkalommal egy-egy **kopjafát állítottak** a templom előterében három olyan kimagasló személyiségnek, akik meggyőződésből tértek unitárius hitre: Orbán Balázs, Bartók Béla és Szentkatolnai Bálint Gábor. A kopjafákat Balázs Antal készítette.

• **November 25-én Homoródszentpálon** a László Gyula Közművelődési Egyesület kezdeményezésére **névadó ünnepségre** került sor. A kultúrház Ürmösi József hajdani lelkész, a helybeli vegyeskar Pálffy Ákos hajdani énekes, valamint a templom melletti tér Zsámbék nevet vette fel. Az ünnepély társszervezője a homoródszentpáli unitárius egyházközség, a Radicza Közbirtokosság és a helyi Polgármesteri Hivatal volt.

Menjünk el együtt Betlehemig!

• „Menjünk el egészen Betlehemig, és nézzük meg: hogyan is történt mindaz, amiről üzent nekünk az Úr. Elmentek tehát sietve, és megtalálták Máriát, Józsefet, és a jászolban fekvő kisgyermeket.” (Lk 2,16b–17)

Karácsonyt megelőzik a várokozással teljes adventi napok. Az erdők csupaszon, a mezők üresen tátognak. A borús, ködös napok nyomasztóan hatnak ránk. A sötét esték és éjszakák meghosszabbodva ránk nehezedeznek... Hirtelen mintha valaki varázspálcával közöttünk járna. Egyszerre minden magas hőfokon izzik. Hangosabbak és zsúfoltabbak lettek az üzletek. Szaporábban járunk az utakon, kidíszített kirakatok kápráztatnak. Vásáros hangulattal telnek meg a városok utcái. Az utóbbi években egymásután dől meg a karácsonyi vásárban elért költekezési teljesítményünk. Sokan azt gondoljuk, hogy akkor igazi az ünnep, ha egymásnak sok-sok ajándékot veszünk, vagy épp elhagyjuk az otthont, és idegenben keressük az ünnepet.

Így felpörgetve mindennapjainkat érkezünk egyre közelebb karácsony ünnepéhez. A szeretet ünnepe két évezred távolából is megállásra készíten. Időben és lelakiségben messzire távolodtunk, és nagy változáson mentünk át, mégsem csökken az ünnep üzenete. A szeretet erejének minden korban megvan az üzenete, amely az örökérvényű erkölcsi értékeket kereső embert megérinti.

Az evangéliumi tudósítás szerint a pásztorok meghallották az angyalok üzenetét, és egymást biztatva indultak el Betlehem felé. Az úton a csillag mutatta számukra az utat. Mentek bátran, mert hittek és bíztak abban, hogy a hallott üzenet nem üres beszéd, nem hitegetés. Amikor megérkeztek, azt találták, amiről szóltak az angyalok: a gyermeket és a jászolbólcső mellett álló édesanyját és édesapát.

Ez az angyali üzenet ezekben a napokban felénk is hangzik. Minden évben újra és újra megszólít. Igaz, hogy nem több decibeles hangerővel, nem vásárosok portékát kínáló zshivájával. Az üzenet csendben és szelíden hangzik, amikor otthonainkban, templomainkban az adventi koszorún rendre meggyújtjuk a gyertyákat, és gyermekeinkkel, családtagjainkkal együtt töltjük az estét, együtt készülünk az ünnepre, együtt érkezünk meg a karácsonyfa mellé. Szólít, hogy induljunk el Betlehem felé, a boldog gyermekkori emlékek felé, a családi otthonok békéje felé, hogy egymást átölelve megtapasztaljuk az ünnep gazdagságát, lelket erősítő melegt. Ilyenkor meg kell találjuk magunkban és mellettünk a tiszta gyermeket, aki Isten szeretetét árasztja szét.

A megsokasodott gondok, feszültségek nagy akadályt gördítenek az ünnepre készülés időszakában. Harsány világunkban minden és mindenki hallatni akarja szavát: szólít, ajánl, küld. Nemegyszer előfordult már, hogy karácsony jött és ment, érintetlenül hagyott. Sóvárgunk az ünnep áldása után, de nincs meg bennünk az az erő és akarat, hogy elinduljunk az úton, mely bennünket a jászolbólcsőhöz vezet. A ma emberének ez a legnagyobb gondja: a forgatagban, a lármában nem hallja az üzenetet, hogy Megtartó született. Értékvesztésben szenved, és egyensúlyérzéke megbomlott. Nehezen tudja fejét a mindennapok súlyos gondjai között felemelni, és észrevenni a csillagot. Nem találja az utat, mely Betlehembe visz. Széles autópályákon száguld, és közelebb akarja hozni a tájakat, városokat, embereket, kultúrákat, és közben önmagától és embertársaitól távolodik. A lélek sikolyát, a lélek jelzőtábláit nem veszi észre.

Karácsonykor meg kell érkezni Betlehembe, meg kell találni az

otthont, a gyermeket, a testvért, az embertársat. Nem csak elindulni kell, hanem meg is kell érkezni, nem csak keresni kell, hanem meg is kell találni a legszebb ajándékot, amellyel boldog karácsonyt tudsz ünnepelni.

Ébreszd fel ilyenkor a benned szunnyadó tiszta gyermeket, aki igazsággal és őszinteséggel adja vissza Isten szeretetét. Emeld fel a fejed, és lásd meg a csillagot, mely a jó utat mutatja. Nem tévedhettél úgy el ebben a mesterségesen felzavart világban, hogy ne tudj különbséget tenni a jó és a rossz, a hamis és az igaz között. Van még benned hit és értelem, erő és akarat, hogy választani tudj, és kiállj az értékek mellett: a család, a becsületes munka, az igazmondás és segíteni akarás keresztény erényei mellett.

Adventben karácsonyra készülünk, meglepni akarjuk szeretetteinket. Az lesz az igazi karácsony, ha a meglepetés te magad vagy, ott lesz az ünnep áldása, ahol szeretettel és jósággal, örömmel és segíteni akarással ajándékozol. Ez az Istentől kapott megbízatásod. Mindannyian arra vágyunk, hogy világunk ezekkel az értékekkel gyarapodjon. Ezért együtt induljunk el a jászolbólcső felé. Az úton kibeszéljük magunkból a gyarlóságot, és tiszta lélekkel megérkezünk, mert látjuk a csillagot. Templomainkban boldogan énekeljük együtt régi egyházi énekünk: „Jer, mindnyájan örüljünk és ünnepet szenteljünk, mert született Úr Jézus nekünk.” (155)

A jó Isten adjon ebben az évben az adventi napokban igazi készüldést, szerencsés utat a jászolbólcső felé, és boldog megérkezést karácsonyhoz. Az ünnep áldásában gazdagodva reménységgel köszöntsük az új évet.

Kolozsvár, 2012. advent

BÁLINT BENCZÉDI FERENC
püspök

Katasztrófa vagy karácsony?!

JAKABHÁZI BÉLA BOTOND

• Advent a várakozás időszaka, életünk sokféle várakozásainak ritka fajtája, ugyanis biztosan tudjuk, hogy nem hiába való a várakozás: karácsony eljön, megtörténik, vagy éppenséggel ránk tör, attól függően, hogy milyen életszakaszban, hangulatban vagyunk, milyen érzelmek és gondolatok töltik ki napjainkat.

Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok

Ezzel az írással elsősorban azokhoz szólok, akik – függetlenül az októl – úgy gondolják, hogy nem felelnek meg a karácsonyi elvárásoknak. Akiknek nem jó ez a várakozás, és szorongással gondolnak az elkerülhetetlen ünnepre. Ez a cikk nem azokhoz szól, akik lelki nyugalommal, örömteli szívvel, derűvel várják a karácsonyt. Ők már most részesei a karácsonyi örömnek, és bárcsak mindenki így készülődne az ünnepre. Nekik nincs szükségük külön erőfeszítésre, mert a várakozás öröme maga a jutalom.

Én Téged szólítalak meg! Téged, a szenvedőt, aki csalódtál, vagy csalódást okoztál, akit bántottak, vagy aki másokat bántott. Téged, a magányost, a gyászolót, a kiábrándultat, aki úgy látod, hogy bajban vagy. Téged, aki elégedetlenkedsz, aki vársz valami jó hírt, nem tudod, hogy mit, de amitől reméled, hogy jóra fordul életed. Vársz valamire, ami feloldja feszültségedet, azaz megenyhíti a szívedet, könnyűvé teszi lélegzetedet, megenyhíti összeszorított állkapcsodat. Téged szólítalak meg, aki vesztesnek érzed magad, aki várod is, és rettegsz is karácsonytól. Téged, aki már szinte szégyelled magad ami-

att, hogy várakozásod félszeg, és hogy rosszkor jön az ünnep. Téged, aki már lemondta arról, hogy megtapasztald a megváltás öröme-üzenetét.

Úgy gondold, hogy nem tudsz, s már nem is akarsz úgy készülni, ahogy szeretnéd. Terhedre van a kereskedelmi advent, nem hatnak meg a karácsonyi mosolygós anygalkák. Úgy érzed, hogy a közelgő ünnep teher, lényegében Neked nem fog számítani. Inkább katasztrófa, anyagilag is, de legfőképpen érzelmileg. Ha így gondold, akkor szükséged van újra felfedezni az első karácsonyt megelőző történet bölcsességét.

Számítok arra, hogy első olvasásra ellenállsz és tiltakozol, ha azt mondom Neked, hogy áldást rejt magában ez az adventi sötétség, az időnkénti kilátástalanság, a hitelenség. Hogy nem fogod elhinni, csak nagy nehezen, hogy legmegbízhatóbb szövetségeseid éppen saját kétségbeesésed, sérthetőséged és gyarlóságod. Hogy Isten ép-

pen ezt használja fel ahhoz, hogy érzékennyé tegyen az Ő jelenléte iránt, hogy megérkezzen az ünnephez, hogy végső soron Te magad legyél az ünnep.

A kiszolgáltatott emberek

Ha most elolvasod az evangéliumban a karácsonyi történetet megelőző részeket, akkor láthatod, hogy az első karácsony előtt semmi, de semmi sincs rendben, azaz teljes a katasztrófa. Két felnőtt és a megszületendő csecsemő drámájába enged betekinteni az evangéliumi író. Érett, felnőtt fejjel figyeljünk a történetre, tekintsünk most el az evangéliumi magyarázattól és a mesés elemektől. Vizsgáljuk meg úgy, mintha a környezetünkben történne, a mi szemünk előtt, hogy milyen helyzetben van Mária, milyen körülmények között születik meg Jézus, és hogy miben áll József drámája. Mindhárom

Pásztorok tisztelete. Gerard van Honthorst festménye

szereplő a legsérthetőbb, legkiszolgáltatottabb helyzetben van. Így jön el, csak így jöhet el karácsony.

Gondoltál-e valaha arra, hogy József, mint férfi, milyen helyzetbe kerül? A Tórán nagyon világosan benne van, hogy mi a teendő akkor, amikor egy fiatal, férjhez menendő hajadon teherbe esik, vagy ha házasságon kívül születik gyermeke. A családnak kötelessége a nőt elutasítani, és szinte biztos, hogy nyilvánosan megszégyenítik, végül megkövezik. József mindezt nagyon jól tudja. És ezen a ponton a férfi még semmit nem tud arról a hihetetlen történetről, ami a Szentlélekről szól, csak annyit tud, hogy jegyese tizenéves, és gyereket vár, és hogy nem ő az apa. Kerülhet-e férfi ennél kétségbeejtőbb helyzetbe? Aligha. És ott van Mária, az ő helyzete sem sokkal kényelmesebb: egy tizenéves terhes lány – örök szimbóluma a társadalom legkiszolgáltatottabb tagjainak, akik szegény és megvetés tárgyává válnak, bűnbakokká, mert ők a legkönnyebben büntethetőek.

Ebben a történetben József nem csak igaz, becsületes és törvénytisztelő férfiként van megjelenítve, hanem, ami mindennél fontosabb, mint akiben nagy a szeretet, és akiben nagy az alázat. József nem hajlandó megszégyeníteni, vagy mások kezére adni jegyesét, Máriát, hogy nyilvánosan elítéljék. Csendben akar megválni tőle, nem kívánja a nő halálát a rajta esett szégyenfolt elégtételeként. A csalódás és a féltékenység, a düh és a törvény szigorú követése feltételeznél, hogy minél rövidebb úton, nagy csetepatéval váljon meg Máriától. Amit József tesz, az kortársai szemében botrányos: nem a törvény előírása szerint jár el, inkább ő maga szegi meg a törvényt. Felismeri, hogy az együttérzés, a gyöngédség és a szeretet – mert szereti Máriát – fontosabb, mint bármilyen előírásnak és törvénynek engedelmeskedni. József így

válk egy magasabb rendű, előírásokat felülíró vallásosság képviselőjévé. Ez József próbatétele: előbb a szeretetnek és emberségnek kell győzedelmeskednie, és csak aztán mondja meg neki az angyal, hogy mi is a helyzet Mária terhességével (ami, még ha angyal tolmácsolja is, elég hihetetlen történet lehetett).

Látod a mintát? Karácsony előtt Isten a legsebezhetőbb helyen érint meg, ezáltal tesz próbára, mert tudni akarja, hogy csalódásaid és kudarcaid közepette maradt-e benned még jóság, emberség, gyöngédség, megbocsátás.

Gondoltál-e arra, hogy milyen lehetett Józsefnek és Máriának minden rokonukat elkerülve, titokban hazamenni Betlehembe? Mindketten olyan lehetetlen helyzetben vannak, hogy nem kérhetnek segítséget, nem vonhatják be a rokonokat, mintha szegyenkeznének. Mintha rossz lelkiismerettel, bujkálva igyekeznének; s közben Mária gyereket vár. Ezért születik meg Jézus istállóban.

Vágyakozz!

Remélem, hogy látod a mintát, és sejtjed, hogy nem lehet mindez véletlen. Lehet, hogy másként nem vagyunk képesek megérteni azt, hogy az istenség testet ölt az életünkben, csak egy sebzett férfi, egy kiszolgáltatott nő, és egy magatehetetlen csecsemő története által. Jézus, a Szabadító, Isten fia ilyen körülmények között is megtud születni. Isten ilyen lehetetlen körülmények között is megfoghatóvá válik, testet ölt. És kétezer évvel később ezt teszi a Te életedben is. Téged használ, a teljes emberségedet, tökéletlenségedet és gyalúságodat, drámádat, katasztrófádat. Semminek nem kell rendben lennie életedben, hogy megéld karácsonyt, az igazit. Csak vágyakozz a megváltásra!

A karácsonyi ajándéknak – Isten megtestesülésének az életed-

ben – nincs köze ahhoz, hogy milyen vallású vagy, és hogy méltó vagy-e az ajándékra. Isten bőkezűségéből adja Neked, és részese lehetsz akkor, ha becsületes polgár vagy, és akkor is, ha nem vagy az, akkor is, ha jó vagy, és akkor is, ha nem vagy jó.

Ha most nem ismered fel álruháinak ezrei mögött Istent – például magadban –, akkor kívül sem fogod megtalálni. Sem most, sem karácsonykor, sem máskor. Istent meglátni magadban és rajtad kívül hitet feltételez, azt, hogy átadd magad az életnek, megadd magad Istennek. Kezd el most, néhány nappal karácsony előtt, van még időd: kezd el most hinni, hogy Isten most van jelen az életedben, most nyilatkoztatja ki magát. Ha most látni tudod, akkor fogod látni a megszülető betlehemi gyermekben is. Ha magadban megtekinted, másokban is képes leszel felfedezni: azokban, akiket szeretsz, és azokban is, akik megbántottak, és akikben már nem bízatsz meg, akikben csalódtál.

Te, akit terhelnek a lelki bajok, aki csalódott, ideges és fáradt vagy, fordítsd figyelmed a megváltó örömeire! Ha Isten csak akkor szeretne, ha tökéletes lennél, akkor egy tökéletes számítógép formájában jelent volna meg a világban. Mégis a világ sorsát nem számítógépre bízta, hanem – Földünket, társadalmunk egészségét, szereteteinket – a mi törékeny, sérthető, nem kockázatmentes és szélsőképpen kiszolgáltatott életünk-re. A mi katasztrófánkra.

Az első karácsonykor látszólag semmi nincs rendben, mint ahogy meglehet, hogy most sincs. Ez az a katasztrófa, ami elég teret enged jól megtervezett és elképzelt életünkben Istennek, hogy átírja életünk forgatókönyveit, hogy mély vízbe dobjon, elbizonytalanítson és elégedetlenné tegyen. Ez a katasztrófa, amelyből megszülethet az ellenállhatatlan vágy az ő jelenléte és szentsége iránt. Ez a katasztrófa, ... és karácsony!

Dávid Ferenc-emlékzarándoklat Déván

„...de csillaga fent az égen”

MÁTYÁS E. ZITA

• Ezeröttszázhetvenkilenc novembere – elmúlásról jaggat a szél. Hideg cellában fájdalom hangja száll hal-
kan. Valaki a halállal viaskodik... A rab utolsót sóhajt-
va lehanyatlik a szalmára...

Azóta évszázadok próbálták emlékét a feledés fáty-
lával leborítani, vagy csupán próbatételként elfedni
bízva azokban, akik mindezek ellenére mégsem felej-
tenek.

2012. november 10-én több mint félezer *nemfeledő*
jött el bizonytságot tenni, fejet hajtani vértanú püspö-
künk, Dávid Ferenc emléke előtt.

Egy pillanat

A megemlékezést ünnepi istentisztelet nyitotta meg,
amelyben a szolgálatvégző Bíró Attila kökösi lelki-
pásztor arra biztatott mindannyiunkat, hogy a sür-
gés-forgásban, az érzelmek zuhatagában, amelyek
egy ünnepi pillanatban általában előntik szívünket,
keressünk mindig „egy pillanatot”, hogy elindulhas-
sunk a belső, önmagunk és a bennünk rejlő istenség
fele vezető zarándoklatra, vigyázva hitünkre, egyhá-
zunkra, nehogy közömbösségbe, feledésbe börtönöz-
zük be ezeket.

Ünnepi megemlékezés

Az istentiszteletet követően Demeter András, a Bene-
dek Elek Tanítóképző nyugalmazott kapusa saját ver-
sével köszöntötte zarándok társait kihangsúlyozva
nemes soraiban az áldozatvállalást és az elkötelezett-
séget, amellyel nekünk, embereknek válaszolunk

kell az élet feladataira, ahogyan előljárónk, Dávid Fe-
renc tette.

Ehhez az elszántsághoz szükséges energiaforrás-
ról hallhattunk főtisztelendő Bálint Benczédi Ferenc
püspök urunk beszédében, amelyben kiemelt fontos-
sággal bírt az életerő. Az életerő, amit e zarándoklat
képvisel, az éltető erő, amelyet sem akkor, sem most
nem lehet cellába zárni, megszüntetni. Ennek energi-
áját magunkba szívva képesek lehetünk a lelkiismereti
szabadság megőrzésére és megélésére: az Isten-
ben bízó ember mindig talál magában erőt, hogy a
nehézségek ellenére ne csak őrizze, hanem át is élje a
lelkiismereti tisztaság túlárado érzését.

Ezt követően Magyarország kolozsvári főkonzulá-
tusának képviseletében Debreczeni András köszön-
tötte a zarándokokat, a helyi önkormányzat részéről
pedig Pogocsán Ferdinánd osztotta meg ünnepi gon-
dolatait egyházalapítónk példaértékű életéről.

Az emlékzarándoklat alkalmával nem csupán Dá-
vid Ferenc halálára, hanem elsősorban életére emlé-
kezünk. Arra az örökségre, amely bennünket a szó
legteljesebb értelmében közösséggé formált. Merjünk
hát szerepet vállalni ebben, hogy tenni akarásunk ne
merüljön ki a zarándoklat fizikai voltában – biztatta a
jelenlevőket Fülöp Júlia, az Országos Dávid Ferenc If-
júsági Egylet (ODFIE) elnöke.

Jelen a múlthoz!

A köszöntőbeszéd sorát a hagyományos, évről évre
egyre meghatóbb, szívszorítóbb várjáték követte,

Márkó László felvételei

amelyet idén is a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karának hallgatói, illetve más egyetemen tanuló társaik összeállításában láthattak-hallhattak a zárándokok.

A zordon múlt felelevenítését egy kis jövőígérlet váltotta fel, amikor közösen, mint akik végre tudatosítják, hogy egyazon örökségnek részesei, átvettük lobogó fáklyák fényét, és, bár pislákolnak gyertyáink, elvittük azt a fénynyalábot, reménysugarat, hogy bevilágítsa Dávid Ferenc börtöncelláját.

A tiszteletadást, a szívet átható megemlékezést egy-egy kikandikáló napsugár törte meg felmelegítve a lelket, bearanyozva a visszaforgatás pillanatait, ki-

emelve a szemnek Dávid Ferenc életét ábrázoló színes, fantáziadús rajzokat, amelyeket kicsikéink és nagyjaink festettek. A legértékesebb munkák dicséretben és jutalomban is részesültek az ünnepi megemlékezést követő szeretetvendégségen.

Kedves Testvérem, ilyen lélekkel tértünk haza otthonainkba a megemlékezés estéjén. Ezerötszázhetvenkilenc novembere csillagot gyújtott a számunkra. Ettől kezdve rajtunk áll, hogy felnézve rá óvjuk idelent a pislákoló, sötét világban reményt fénylő gyertyáinkat, amelyeket a múlt tekintélyes fáklyái pattintottak szikrára. Ezeket óvjuk, és akkor Dávid Ferenc öröksége nem érint meg hiába minket!

Isten oszthatatlan egységéről

RÁCZ NORBERT

• Ha bárkit is megkérdezzünk szűkebb pátriánkban arról, hogy mit hisznek az unitáriusok, a válasz szinte biztos az lesz, hogy ők azok, akik Isten oszthatatlan egységét vallják, azaz nem hiszik a Szentháromságot. Természetesen, ha egyáltalán hallottak rólunk... Ez az általános elterjedtség, amit az is tisztán bizonyít, hogy felekezetünk neve is ebből az eszméből ered, indokolja azt, hogy hitelveink alakulását tárgyaló írássorozat első fejezetét Isten oszthatatlan egységének szenteljük.

Jézus tanítása és Pál apostol

A témánk körüljárását indítsuk úgy, mint az anekdotabeli táncos, a kályhától, azaz, a mi esetünkben, Jézustól! Biztosra vehető tény, hogy Jézus nem ismerte a Szentháromság fogalmát. Ő maga, zsidó ember lévén, az egy és oszthatatlan, örök Istenben hitt, ebben pedig nagy valószínűség szerint osztoztak első – szintén zsidó származású – tanítványai is. A kereszténység korai történelme úgy alakult viszont, hogy Jézus halála után kevéssel, az új közösség tényleges vezetését nem közvetlen ta-

nítványai vették át, hanem egy olyan személy, aki sohasem találkozott személyesen Jézussal. Pálról, a pogányok apostoláról van szó.

Érdemes itt megjegyezni, hogy Pál korában az újszövetségi iratok még nem születtek meg. Pál tanítása igen eltért a jézusi evangéliumtól. Míg a názáreti Mester az evilágra, a tettekre, az Isten és ember közötti szeretetkapcsolatra fektette a hangsúlyt, addig Pál számára jóval fontosabb volt az az eszme, hogy az emberiség annyira rabja lett önnön bűnös mivoltának, hogy Isten a fiát kellett feláldozza annak érdekében, hogy az emberiséget megmentse a teljes bukástól. Ezen elképzelés szerint Jézus inkább egy hatalmas kozmikus terv cselekvője volt, akinek földi életében a legfontosabb cselekedete az önként vállalt kereszthalál volt, miáltal mindnyájunkat megmentett a végromlástól. Az emberiség üdvözülése pedig attól függ, hogy az ember mennyire képes elfogadni a meghaló és feltámadó Krisztus áldozatát. Jól látható, hogy itt még nincs szó Szentháromságról, de azért közelebb vezet ehhez, mint a tiszta jézusi tanítás.

Természetesen tudni kell azt is, hogy a meghaló és feltámadó is-

tenember elképzelése igen elterjedt volt abban a korban, amikor Pál élt és alkotott. A korabeli – főleg pogány – személyek könnyűszerrel tudtak azonosulni a páli tanítással, ami – az eszme „divatos” voltának köszönhetően – igen hamar elterjedt a keresztény világban is.

Újabb fordulatot egy Arius nevű teológus színre lépése hozott, aki nem tudta elfogadni a lassan mai értelemben vett Szentháromságtanná alakuló dogmát. Végül az elmérgesedő vitának Nagy Konstantin császár vetett véget, aki – valószínűleg inkább politikai, mintsem dogmatikai okokból – 325-ben, a mai Törökország területén levő Niceába zsinatot hívott össze, hol a megjelent püspökök egy olyan hitvallást fogadtak el, ami tisztán és világosan kimondta: Isten lényegében egy, de személyében három, azaz Atya, Fiú, Szentlélek. A három isteni személy között semmiféle lényegbeli különbség nincsen, mindhárom öröktől fogva létezett, nem teremtetett hanem előállt, tökéletes Isten, azaz megfogalmazták és törvénybe foglalták a Szentháromság dogmáját.

Akik ezzel a tanítással nem tudtak egyetérteni, eretnekeknek let-

tek minősítve, és gondolataikért halállal fizettek.

Ettől a pillanattól, a kereszténység egyértelműen a páli alapon álló teológiát fogadta el igaznak, szemben a közvetlenebb, egyszerűbb, de pontosan ebből fakadóan filozófiailag problémásabb jézusi istenképpel. Érdekes itt megjegyezni, hogy a niceai zsinat után végigvezethető a kereszténység történelmében a szentháromság-tagadás gondolata. A mégoly egységesnek gondolt középkor folyamán is rendre jelentkeztek azok a tanítók, akiket az immár korlátlan politikai tekintéllyel is rendelkező Egyház rendre elhallgattatott, akik nem tudták elfogadni a Szentháromság tanítását, legalábbis nem a klasszikus formában.

Szentháromság-tagadás: Szervét Mihály, Blandrata György, Dávid Ferenc

Végül a szentháromság-tagadás gondolata a reformáció évszázadában vált újra fontos kérdéssé. A 16. században az első, aki e kérdéssel foglalkozott, pontosabban, aki először tagadta a Szentháromság tanát, a spanyol tudós, Miguel Serveto, vagy magyarosan írva, Szervét Mihály volt. Hiba lenne őt viszont a mai értelemben véve unitáriusnak nevezni. Ő lényegében különböző filozófiai és teológiai eszmefuttatások révén, illetve a Szentírás olvasása által jut el a Szentháromság-dogma klasszikus megfogalmazásának az elvetéséhez. Felismerése képezte halálos ítéletét is, hiszen emiatt végezték őt ki Genfben.

Talán nem túlzás, ha azt mondom, Szervét Mihály mártírhálálával többet ért el, mint könyveivel, ugyanis kivégzése után igen sokan elítélték a Kálvin János által előkészített pert, illetve azt a tényt, hogy a nagy genfi reformátor ilyen esz-
közökkel hallgattatott el egy olyan

személyt, akinek az volt a bűne, hogy nem értett egyet vele. Talán a legfelháborodottabb közösség egy igen művelt, haladó gondolatokkal már addig is merészen foglalkozó olasz értelmiségiekből álló csoport volt, amely később lényegében megfogalmazója lett a szentháromság-tagadás eszméjének. Ehhez a csoporthoz tartoztak többek között Laelius és Faustus Socinus, illetve az a Blandrata György, aki valamivel később az erdélyi unitarizmus kulcsfontosságú szereplőjévé vált. A felháborodott olasz gondolkodók egymás után írták meg a Kálvin tettét elítélő munkáikat, s egyre aktívabban kezdtek foglalkozni az oszthatatlan Isten gondolatával. Természetesen menekülniük kellett eretneknek minősített gondolataik miatt, így került, kisebb-nagyobb kitérőkkel, Faustus Socinus Lengyelországba, Blandrata György pedig Erdélybe.

Szűkebb hazánkban az olasz orvos igen jó eszmetársat talált az erdélyi protestantizmus zászlóvivőjében, Dávid Ferencben, aki az 1560-as évek második felében mondhatta el a kolozsvári főtéri templomban az első antitrinitárius szellemű beszédét. Ez a korai szentháromság-tagadás elég messze állt attól, amit mi manapság unitarizmusnak nevezünk, sőt, Dávid élete folyamán is sokat alakult. A korai szakaszban senki sem kérdőjelezte meg Krisztus isteni mivoltát, vagy közbenjárását az emberiség érdekében, csak az Atyával való egylényegűsége, illetve teremtetlensége képezte a vita tárgyát. Dávidék határozottan tagadták öröktől fogva való létezését, ám hozzá imádkoztak, őt segítségül hívták. Változást az 1570-es évek közepe hozott, amikor Dávid szélsőségesebbé válik, s kijelenti híres tételét: „Non adoramus et non invocamus”, azaz nem imádjuk és nem hívjuk segítségül Jézust. A kérdés viszont nem dőlt el az erdélyi hitújító kijelentésével, ugyanis sok más reformátor, köztük Blandrata György sem tartotta

helyesnek azt. Pontosan ez a teológiai szemlélet volt az oka annak, hogy nem sokkal később a megtört és beteg embert vallási újításért perbe fogták, és életfogytiglani börtönbüntetésre ítélték.

Az egyistenhit viszontagságai

Dávid Ferenc halála után a kialakult antitrinitárius közösség több pártra oszlott. Egyfelől ott találjuk Blandrata Györgyöt és a vele egyetértő mérsékeltebb szentháromság-tagadókat, akik részben ideológiai, részben diplomáciai okokból nem kívánták felkarolni a dávidi „szélsőséget”, másfelől ott találjuk azokat az unitárius papokat, akiket meghatott Dávid Ferenc tanítása.

A Blandrata pártján álló új püspök, Hunyadi Demeter igen szigorúan próbálta elnémítani mindazokat, akik a szélsőséges, *non-adorantista* nézetet vallották. Zárásként azért meg kell jegyezni egy igen fontos tényt: A korábbi, főleg XIX. századi unitárius történetírás Blandratából és a hozzá tartozókból sötét, ármánykodó, „gonosz” szereplőket akart formálni, akik hozzájárultak Dávid Ferenc bukásához. Az igazság az, hogy Blandrata tisztán látta, hogy a kialakult új felekezet pusztá léte is önmagában csoda, további újítások az egyre ellenségesebb közvélemény és vezetés haragját vonnák maguk után. Tehát fontos megjegyezni, hogy nem olyan sötét ez a Blandrata, mint amennyire gyakran lefestik őt.

Hosszasan lehetne ecsetelni azokat az eseményeket, amelyek a 16. század végén, 17. század elején végbementek, ám sajnos a helyszűke nem teszi ezt lehetővé. Búcsúzva ettől a kortól, amikor Erdély Európa leghaladóbb eszméinek otthona volt, állapítsuk meg azt, hogy az 1638-as dési egyezség véget vetett a Dávid-követők és a mérsékeltebbek közötti ellentét-

nek, egyszersmind kimondatva az unitáriusokkal, hogy Jézushoz imádkozni kell, és őt segítségül kell hívni. Ez a mérsékeltbb eszme – bár egyértelműen külső nyomás és ellenőrzés hatására – aztán a távoli 19. századig érvényes maradt, amikor az erdélyi unitáriusok kapcsolatba kerültek az angol és amerikai hittestvéreikkel. Ennek a kapcsolatnak köszönhetően alakult ki az a hittani felfogás, ami szerint Jézus egyértelműen ember volt, emberként született, élt és halt meg, Isten pedig mind lénye-

gében, mind személyében oszthatatlan egység.

Néhány összegző gondolat

Láthatjuk, hitünk egyik sarkalatos tétele, Isten oszthatatlan egységének gondolata egy olyan eszme, ami a kereszténység legkorábbi időszakától kezdve jelen van tágabb értelemben vett vallásunk közgondolkodásában. Nem egy, a reformáció korában kialakult, „ki-

talált”, légből kapott gondolat, hanem olyan, ami közvetlenül Jézusig, az ő tanítványaiig nyúlik vissza. Egy másfajta kereszténységről van szó, olyanról, amely hangsúlyt fektet Isten közelségének közvetlen megtapasztalására, amelynek nem kell a megmagyarázhatatlan misztérium ahhoz, hogy a hit élő legyen, amely nem a kozmikus megváltásra, hanem az emberi életre összpontosít, és itt, ebben az életben keresi az Istennel való kapcsolatot, ezentúl pedig az emberi élet kiteljesedését.

Az eltűnt idő nyomában

CZIRE IRMA

• A címet Marcel Prousttól kölcsönöztem, remélem, nem veszi zokon. Egy Verespatakra és Gyulafehérvára szervezett október végi kirándulás fedőneve. Mi székelykeresztúriak ritkán járunk az Erdélyi-sziget-hegységben. Keveset tudunk annak világáról. Ez jó alkalom volt, a főként nőszövetségi tagokból összeállt csoportunk tagjainak arra, hogy kilépjünk a csigahéjból, s a két Aranyos- és az Ompoly-völgyének csodálatos tájában kigyönyörködjük magunkat.

A kora reggeli felszálló köd folytonos ámulatra készítetett a Nagy-Küküllő, a Nyárad, a Maros, majd az Aranyos völgyében. Később a hosszú meleg őszi napban teljes színpompájukban mutatkoztak be a lombhullató erdők és a fantasztikus formájú sziklaalakzatok. Elmaradtak a főleg zöltség és gabonatermesztéssel foglalkozó, szívünknek oly kedves falvak, mint Tordaszentmihály, Sinfalva, a távoli Mészkö, Várfalva. A keskeny vasút mentén laza szerkezetű ismeretlen nevű új falvak közt haladtunk felfele az Aranyos mentén. Kerestem a régi parasztházakat, egyet sem találtam, helyettük újonnan épült több szintes, jómódra utaló épületek emelkedtek, hatalmas kaszálót, legelőt maguk köré kerítve. Itt sok lehet az erős fiatal kéz, jelezték a gondosan lekaszált, rendben tartott területek. És templomok, sok-sok új templom és kolostor. Nem hagymakupolások, karcsú tornyúak. Itt megél a diófa, almafa, tornácos szőlő. Áthajtottunk Topánfalván, Abrudbányán, majd végre Verespatak. Ez a vidék töméntelen aranyat, ezüstöt rejt. Régóta lakott, már a római korban illír, dalmát, még szicíliai bányászok is jöttek ide, Albumus Maiorba, hogy bányászati tudásukat kamatoztassák. Aztán sok-sok más nemzetiség:

magyarok, románok, németek, csehek, s még ki tudja milyen ajkúak. Hiába, az arany vonzereje óriási. „Ördöge van” – mondják. Minderről részletesen beszámol nekünk a bányamúzeum kékszemű, mosolygós igazgatója. Ha szükség, a minket fogadó Pálfi Árpád unitárius lelkész magyarrá fordít. Levezetnek a római kori tárnákba, melyet általában bemutatnak a látogatóknak. Az udvaron is gazdag római kori leletanyagban lehet gyönyörködni. Majd a múzeum termeiben régi fotókon elmúlt idők bányászairól, azok munkájáról, életükről, családtagjaikról kapunk képet. Számmra a bánya világa idegen. Egyik nagybátyám, Bálint Jenő jut eszembe, aki idegösszeroppanást kapott a Zsil-völgyi bányában, s Szentábrahámra hazatérve csak árnyéka volt délceg, kékszemű valamikori önmagának.

Városnézésre megyünk. Kevés emberrel találkozunk, szinte kísértetváros. Lelkészünk a néhány helybélivel mindig kezét fog, látszik, hogy befogadták, hogy közéjük valónak érzik. Már kétszáz házat felvásárolt a Gold Corporation, nagy részüket le is bontották. Lakóik elköltöztek. A régi központ védett területnek nyilvánítódott a civil szervezetek kitartó összefogásának köszönhetően. Megmarad a három „magyar” templom is. S a hívek? A központban többnyire kőből épült, leginkább kétszintes stukkós homlokzatú polgári házak. Tágasak, ízlésesek. Valamikori jólétre, nívós életvitelre utalnak. Ezek is a cég tulajdonai. Egyiket már teljesen felújították, s benne múzeum festészeti tárlattal, fotókiállítással. Központi fűtés, légkondicionálás, elegáns belső tér. Szórólapok, magyarul is. A főtér túloldalán egy másik tekintélyes épület

most áll felújítás alatt. Benne cégirodák, s mindenféle reklámanyag. Az eljövendő Verespatak képét próbálják a látogató szeme elé varázsolni.

Célunk meglátogatni az unitárius templomot. Az unitárius felekezet már 1568-ban is létezett. Itt is és Abrudbányán is. Először fatemplomuk volt. A parasztlázadaskor felégették. A város lakossága összefogott és az 1700-as évek utolsó felében újjáépült a máig álló kőtemplom. Belül is nagyszerűen karbantartott, bútorzata értékes, az orgona előtt *Az egy Isten tiszteletére* – felirattal.

Idegenvezetőnk, Pálfi Árpád tiszteletes

A végvári vitéz, a pompeji katona, s még keresgélhetnénk a megfelelő jelzőt a 38 éve itt szolgáló unitárius lelkészre, Pálfi Árpádra. Két bibliával megy a szószékre, magyarul imádkozik, románul prédikál a szeme előtt megfogyott híveknek. Velük szenvedett, vigasztalt, sorvadt, temetett és temetett. Honnan merített erőt? Nagyon erős lehet a hite. Ezt helytállása igazolja. Harangoz a megmaradt, a völgy torkáig lehallatszó nagyharanggal (a kisharangot ugyanis elvitték Bucumba), ígét hirdet, felújíttatja a papi lakot, védi a pusztulástól az Istenházát, tájékoztatja a kíváncsi turistákat. Búcsúztatja azokat, akiket az elköltözött hozzátartozók maguk közelében újratemetnek. Már a temetők is üresednek. Pedig sokan voltak, akiknek testét az áldott anyaföldnek kellett volna befogadnia. Már 1600-ban, 1784-ben, 1848–49-ben, 1914–18-ban, 1945-ben. Ó, hányan maradtak temetetlenül, „sok vad s madár gyomra”, vagy a Székely-tó lett nyughelyük. A papjaikat is velük pusztították. „Csak a halott indián a jó indián” – volt a jelszó. S a gonosz tettek igazolására hangoztatták, hogy a császár és az Isten parancsára cselekszenek.

Hát ezért volt mindvégig kettős látomásom: szépség és szörnyeteg. Ezért zúgott fülemben a *Rákos, Rákos, hová lettél...* kesergő, melyet először Berecz András előadásában hallottam.

Az unitárius templomban áhítattal imádkozunk, és drága zsoldárainkat énekeljük a szép hangú orgona kíséretében, majd fogadjuk a tiszteletes úr áldását. Szálljon rá és családjára mindnyájunk áldása.

Abrudbányán nem állunk meg a zömök tornyú, gombos, valamikor erős gyülekezetet magába fogadó templomunknál. De mit is mondok? Ez a templom már az abrudi polgármesteri hivatalé.

Egy erdőszélen alkalmas helyet találunk az otthonról hozott elemőzsia elfogyasztására. Jobban szeretjük egymást, mint korábban. Megy a kínálgatás, a jó szó.

Aztán át az Ompoly-völgyébe. Péterffy tanár úr kifogyhatatlan tudásából mi is részesülünk. Zalatna felé közeledve megtudjuk a „Zalota” szlávul aranyat jelent, hogy a „bor” fenyőt (Borrév, borvíz). Az út mellett a vasúti átjárónál emlékoszlop, rajta egyetlen szó: PAX. Derítsd ki, kedves Olvasó, mi rejlik mögötte.

Gyulafehérvár. Az óvárosban sétálunk. A régi várat nagyrészt restaurálták. A turistákat nagyon vonzza, mint ahogy az osztrák egyenruhába öltözött alakok is. Hogy kik, mikor, és miért emelték e várat, nekik kevésbé lényeges. Az már a múlt. A múlt az, ami mögöttünk van? Nem. A múlt az, amin állunk. S hogy alattad a talaj szilárd legyen, ezért ismerni kell. Ne mondd azt, ha nem tudom, nem fáj. Meglátogatjuk a patinás katedrális, emlékezve az ott nyugvó nagyjainkra.

Hazafele Balázsfalván és Meggyesen át jövünk. Vár az otthon melege. Köszönöm mindnyájunk nevében Bálint Júliának, hogy újra összetoborozta a már közösségé vált kirándulókat, s hogy lelkünket megtölthettük a hit, remény, szeretet érzésével. Köszönöm Péterffy Miklós tanárnak, hogy felkészülten, nagy lelkesedéssel nyitotta rá szemünket a látni és tudnivalókra.

A kiránduló csapat

Bevallom, mentális és érzelmi stresszként éltem meg e kirándulást. Az eltűntnek hitt idő pedig a lélek falába örökre beépül.

Ajándék magamnak

SIMÓ
MELINDA

Az erkélyem alatt játszótér van, és amikor ruhát teregetek, figyelem a gyerekek beszélgetéseit. Egy nem egészen négyéves leányzó egész komoly hangsúllyal így kezdi a mondatát: „Soha életemben...” s csak az én arcomon van enyhén cinikus mosoly, a hallgatóság többi része feszülten várja a jelentőségteljes mondat folytatását.

Nagyanyám egyetlen hasonló mondata így szól: „Én soha életemben nem unatkoztam, nem tudom, hogy mi az az unalom.” Általában a fiatalabb generáció úgy *unom* magam viselkedésének megváltoztatását szeretné ezzel elérni, sajnos nem mindig sikeresen.

A nagyi nem tud arról a kutatásról, amelyet Csíkszentmihályi professzor vezetett, és amelynek eredményeképpen megállapították, hogy azok az emberek, akik idejüket hasznosan töltik, sokkal boldogabbak, mint azok, akik semmittevéssel ütik el a napot. Sőt a naplopóknál még azok is boldogabbaknak vallják magukat, akik elégedetlenek a munkájukkal, mert értelmetlennek, túl robotszerűnek találják azt.

Az általános jóllét-érzésünk kihat arra, hogy milyen hévvel, motivációval látjuk el szakmai feladatainkat, mennyire alakítunk ki együttműködésen alapuló kollegiális viszonyokat. A jól végzett munka viszont elismerést, megbecsülést eredményez. Ezek megvisszahatnak az önbecsülésünkre, a saját képességeinkben való bizalomra. Spirálként működik a folyamat, mert az önbizalom, az önmagunkkal való elégedettség belső egyensúlyunk tartópillére.

A PERMA-modell egy útmutató ennek a spirálnak az elindítására. A PERMA egy angol mozaikszó:

P – Positive emotions (pozitív érzelmek)

E – Engagement (elköteleződés)

R – Positive relations (pozitív kapcsolatok)

M – Meaning (értelem)

A – Accomplishment (elért eredmények)

Pozitív érzelmek. Ahhoz, hogy optimálisan működjünk, majdnem háromszor annyi pozitív érzelemre van szükségünk, mint negatívra. Mégis nekünk valamiért egyszerűbb a rosszra összpontosítanunk.

A modell kiemeli: a békesség, öröm, boldogság, lelkesedés, megelégedettség, hála, szeretet, kíváncsiság érzések fontosságát. Néha elég rá gondolnunk egy-egy örömteli helyzetre, és máris mosolygunk. Lehet, hogy a családjunk, lehet, hogy a munkahelyi jó kapcsolataink, lehet egy olyan tevékenység, mely elégedettséget okoz, és máris a gondolat érzéssé alakul.

Rajtunk áll, hogy a minden napok taposómalmában hogyan illesztjük be ezeket a percek.

A negatív érzelmek sem kerülhetnek elfojtásra, mert ezek is fejlődésünket szolgálják. Csupán az arányra kell figyelnünk: **2,9 az 1-hez**, a pozitív javára.

Elköteleződés. Erről a legtöbbet Csíkszentmihályi könyveiből olvastam. Akkor beszélünk elköteleződésről, amikor egy munkára valaki azt mondja, hogy „benne van a lelkem”. A buddhisták tanácsa: „Mindig cselekedj úgy, mintha a világegyetem jövője tőled függne, de kacagd ki magad, amikor arra gondolsz, hogy fikarcnyit is számít, amit teszel.”

Pozitív kapcsolatok. Ezek listáját ilyenkor, ünnep közeledtével érdemes elkészíteni. *Minden megírt üdvözlőlapon közelebb visz egy fehér*

karácsonyhoz – szól egy angol ének, és tényleg, érdemes tudni, hogy kik azok, akik részei örömeinknek és bánatainknak. A felpörgett életvitelt legtöbbször a kapcsolataink bánják. Maslow szerint az önmegvalósító ember mély kapcsolatokat ápol, kevés emberrel. Ennek legjobb irodalmi példájára Márai *A gyertyák csonkig égnek* című művében találtam. A barátságról, a mély emberi érzelmekről: bizalomról, megcsalásról, megbocsátásról, kimondatlan és bizonyíthatatlan, ám helyes megérzésekről ír Márai *„A barátság az az emberi kapcsolat, melynél nemesebb nincs anyától szült elevenek között.”*

Az értelem. Mi életünk értelme? Úgy-e, hogy megkérdezted már magadtól kedves Olvasó, hogy *miért is születtem?*, *mi a hivatásom ebben az életben?*, *változtat-e valamin az én munkám?* Olyan a szakmám, hogy a munkám során nem mindig azonnali az eredmény, van úgy, hogy fölöslegesnek tekintik, és történt úgy az elején, hogy én éreztem annak. De a bennem megtörtént változás hozta magával a környezet változását is.

Az elért eredmény. Eredményeinket hajlamosak vagyunk materiálisan mérni, és emiatt munkafüggővé is válhatunk. Készíthetünk magunknak egy *Mire vagyok büszke?* listát, és lehetne ez az ajándék magunknak ünnep tájkán.

Megtalálni az első lépést az önmunka felé rajtunk múlik, mint ahogyan az is, hogy önsanyargatást vagy önjutalmazást választunk magunknak. Vásárhely óta szinte naponta elgondolkodom, hogy mi lehetne a saját virágcsokrom, vagyis egy apró kis mindennapi örömforrás. Tedd ezt Te is, Olvasó!

A patak mellett

ID. SZOMBATFALVI JÓZSEF

• Örömnep volt október 28. unitárius egyházközségünknek, egyházunknak és Székelykeresztúr városának, hisz megszépült ideleln az Alszegben a patak partja. Örömnep, mert újra javítottunk, építettünk, szépítettünk, hogy megmutassuk: igen, mi túllátunk a magunk kis életén, érdekel unitárius, erdélyi magyar-székely közösségünk jelene és jövője; s megbecsülve a múlt szép örökségét, élni és tenni akarunk őseink földjén. Örömnep volt, amelyen köszönhetjük egyházunk főtisztviselőit, Hargita megye tanácsának elnökét, Székelykeresztúr város elöljáróságát, székelykeresztúri egyházkörünk vezetőségét, Berde Mózes Unitárius Gimnázium igazgatóit, concordi (AEÁ) testvérgyülekezetünk képviselőjét.

Patak mellett nőttünk fel. Székelyföldet patakok sokasága szabdalja, öleli. Erdők, fenyőerdők hajlanak a patakok fölé, gyümölcsfák koszorúja öleli a falvakat, ahol valamikor halkan duruzsoltak a borzas fedelű vízimalmok. Szép volt az élet, az unitárius élet is szép volt a patakok mellett. Itt Székelykeresztúron is, ahol a Gagy, Nyikó és Küküllő vize öleli a várost és az egykori Keresztúr falvát.

Rég kezdődött itt az unitárius élet. 1566-ot írtak, amikor országgyűlés mondta ki, hogy Isten ígését szabadon lehet hirdetni, majd 1568. január 6–13. között veretes szövegben hirdették ki a vallásszabadságot.

1568. március havában a Gyulafehérváron tartott hitvita egyik jegyzője a Dávid Ferenc hitén lévő székelykeresztúri prédikátor Marosi Synig János. Nem alakulhatott január és március között Székelykeresztúron unitárius gyülekezet, ezért merem állítani, hogy 1567-ben itt már Dávid Ferenc egy Isten hitét követő gyülekezet működött. Ezért írtuk az új székelykapura az 1567–2012 évszámokat, hisz 445 éves ez esztendőben gyülekezetünk, s házépítő munkánk szép eredményét ennek tiszteletére ajánljuk fel. 445 éve kezdődött a patakok mellett Székelykeresztúron az unitárius élet.

A 18. században még közelebb kerültünk a patakhhoz, amikor a városból-faluból kiszorítva erre a helyre – az egykori borjúlegelőre –, a Gagy pataka mellé kellett építkezni. Madách írja *Az ember tragédiájában*: „a tett halála az okoskodás”. Tudták ezt őseink, s áldozatos, mindig tetterre kész élettel építettek templomot, parokiális épületeket és egyházközségi elemi iskolát. Szép volt újra az unitárius élet a patak mellett.

E szépségről órákat lehetne beszélni, de hadd szóljak arról az épületről, amelyet most újíttunk fel, és alakítottunk át.

1930-ban a román állam tanügyminisztériumától nem kapott az egy-tantermes iskola működési enge-

délyt. Az 1932. január 31-én tartott egyházközségi közgyűlés kimondja új iskolaépület építését.

Júniusban kirovást írnak ki, természetbeni gyűjtést hirdetnek, és segélyért folyamodnak az egyházi központhoz és a gyülekezetekhez. Augusztusban az egyházi központ megbízza Csifó Salamon dékánt, hogy vegyen részt a székelykeresztúri gyülekezet közgyűlésén meggyőzni őket, hogy mondjanak le a költséges építkezésről. A közgyűlésen lezajlott „komoly és tartalmas” vita után a dékán is támogatja az építést.

Nincsen új a nap alatt. A segély kérését az egyházi központ alap hiánya miatt elutasítja, ezt követően kölcsönt vesznek fel a belső emberek a Nyugdíjintézetből. Érdekességgént pár számadat: az építés költségvetése 174 000 lej. A gyülekezet családait teherbírás alapján 6 csoportra osztják 1600, 1100, 700, 500, 200 és 50 lejes kirovással, kérve az év végéig való befizetést felhajtás terhe mellett. (Egy melegítő ércakályha ebben az időben 2000 lej volt.) 114 000 lej gyűlt be a rovatalból, és 1933 szeptemberére az iskola és a kántortanítói lakás felépült. 1942-ben már 58 gyermek járt iskolába, amelyből 46 unitárius és mind székely.

Minden munkálat, eredmény háromszemélyes:

Te – akiért történik minden, aki használad, akinek életteret jelent, aki örömmel élhetsz vele.

Én – akik dolgoztunk és dolgozunk értetek, akik önzetlenül segítünk, közmunkát végzünk, adományozunk, áldozatot hozunk, akik vállalkozókként próbálunk, akarunk lelkiismeretes munkát végezni.

A harmadik személy a mindenek és mindenki fölött álló Jóisten. Ő az, aki megsegítette őseinket, Ő az, aki segít minket, és megáldja életünket és munkánkat. Ezért mindenkor Övé a dicsőség.

Szép az unitárius élet a Patak mellett.

Mit kívánhatok?

Ne feledjük Madách gondolatát: „a tett halála az okoskodás”. Ne feledjük: nekünk a patakok mellett eredendően jónak kell lennünk. Ne feledjük: Istené az áldás – Istené mindenkor a DICSŐSÉG.

Mindennapok Berkeley-ben

A berkeley-i Starr King Lelkészképesítő Intézet minden évben lehetővé teszi egy erdélyi unitárius lelkész számára, hogy egy tanév erejéig szakmai továbbképzésben részesüljön. Idén Nagy Adél recsenyédi lelkész veheti igénybe a kaliforniai Berkeley-ben levő intézet által nyújtott lehetőséget. Nagy Adéllal Márkó László médiareferens beszélget.

• Miért mentél Amerikába?

Az első válasz, mi erre a kérdésre hirtelen eszembe jutott: világot látni. De már láttam ezt a világot nyolc évvel ezelőtt, legalábbis egy szegletét, akkor jártam először az Egyesült Államokban. Tehát nem a kalandvágy hajtott, ennél többről van szó. Tanulni jöttem, tapasztalatokat szerezni, lelki, szellemi értelemben gazdagodni. Hét éve végeztem a teológián, két évet marosvásárhelyi segédlelkész voltam, öt éve gyülekezeti lelkész vagyok Recsenyéden. Hogy is mondjam, hét év alatt, főként, ha a munkájának él az ember, akkor a kérések kezdenek kimerülni, és lemerül bizony az „aksi”. Fel kell tölteni!

• Miket tanulsz?

Nem kis fejtörést okozott a kurzusok kiválasztása. Nagyon gazdag a kínálat, és szelektálni kell. Igyekeztem a gyakorlati tárgyra összpontosítani. Négy kurzust vettem fel az első félévben. Három választott kurzusom a gyakorlati teológia tárgykörébe tartozik, ezek közül a legfontosabb a *Gyülekezeti élet a hétköznapiakban*, amely a lelkési munka különböző szeleteit emeli ki és enged betekintést azokba. Meghívott lelkészek osztják meg szakmai és személyes tapasztalataikat arról, hogy milyen kihívásokkal, nehézségekkel kell szembenéznie egy gyülekezeti lelkésznek az unitárius-univerzalista gyülekezetekben, hogyan működnek az egyházközségek, mi a lelkész szerepe stb.

Minden óra egy esettanulmány megbeszélésével kezdődik, amelyet a diák néhány órával a kurzus előtt kap kézhez, órán bemutatja, s azt kiértékeljük. A tanárnő külön hangsúlyt fektet az időkezelés, időbeosztás kérdésére, heti rendszerességgel vezetni kell, hogy mivel

töltjük a drága időt, illetve terítékre kerül a lelki élet (imádság, lelki gyakorlatok) mikéntje is.

Lelkigondozásból (tanácsadás) Rosemary Chinnichi korrepetál. Ez a kurzus abban különbözik a többitől, hogy csak nekem tartja, tehát ketten vagyunk órán: a tanár és jómagam. Így az elméleti anyag átbeszélése mellett jut idő konkrét lelkigondozói esetek megbeszélésére is.

A harmadik választott tantárgy a *liturgiai tánc*. Az oktató híres táncművész, a liturgiai tánc úttörője az AEÁ-ban. Van egy elméleti része az órának, vagyis a kért elméleti anyagoknak az átbeszélése, és utána következik a tánc, amely egy bibliai történeten alapul, majd táncmeditációval zárul. Igen érdekes és mély lelki gyakorlat.

És végül, választottam egy etika és társadalmi változás tárgykörébe tartozó kurzust is, amelynek az elnevezése *Vallásos/Szellemi Önéletrajzok*. Olyan szellemóriások életébe enged betekintést, mint Mahatma Gandhi és Martin Luther King. Diákok ódzkodnak felvenni ezt a tárgyat, mert több száz oldal a kért olvasnivaló.

• Milyen különbséget látsz az ottani egyetem és az itteni között?

Egy szóban el lehet mondani: struktúra. Itt minden diák magának építi fel a programját, ő dönti el, hogy mikor, milyen tantárgyat hallgat. Természetesen van egy curriculum (tanterv), amelyben vannak irányvonalak, és le vannak fektetve az elvárások, de a diákokra van bízva. Én a struktúra híve vagyok, tehát jobbnak tartom azt, ami otthon van, mert úgy érzem, hogy jobban látja az ember, hogy honnan hová halad. Otthon viszont nincsenek választható órák.

A tanítás is másképp történik: nincs előadás (azokról a kurzusokról beszélek, amelyeket én hallgatók), beszélgetés van a kiadott anyag alapján, ami négy kurzus esetében heti több száz oldalt jelent, illetve meghívott előadók, lelkészek vannak egy-egy kurzuson.

A terméknek nincs osztályterem hangulata, általában körben ülünk, és ha valaki éppen megéhezik, akkor nyugodtan elfogyaszthatja a szendvicset, vagy láttam már olyant is, hogy kötögetett órán. Nincs szesszió. Ennek annak idején Kolozsváron is nagyon örvendtünk volna. Írásbeli vizsga van félév közepén. Az addig felvett anyagból kap a diák néhány kérdést, azt hazaviszi, és kidolgozza.

• Az egyházközségek között?

Az egyházközségeink között óriási különbségek vannak. Egyik legjelentősebb különbség az, hogy ottthon az egyházközséget úgy határozzuk meg, mint egy meghatározott területen lakó híveknek a közössége. Ez Amerikában nem lehet kritérium, mert akkor nem lennének egyházközségek, vagy csak csekély lélekszámmal. Az sem szabály, hogy a lakóhelyéhez legközelebb eső templomba jár valaki, mert megtörténik, hogy annak a gyülekezetnek a lelkiségével, teológiai, vallási nézeteivel nem tud azonosulni, tehát oda megy, ahol otthon érzi magát, és ahol befogadják. Az unitárius-univerzalisták jelentős százaléka valamilyen más egyházi közegből jön, tehát nem született unitárius, és sokak esetében a gyülekezet az egyetlen közösség, ahová tartozik. Ezért a vasárnapi istentisztelet nem csak egy szakrális cselekmény, hanem közösségi esemény is.

A templomok multifunkcionálisak, ugyanazt a teret használják

vasárnapi istentiszteletekre és más közösségi eseményekre, például jótékonyági vacsorák megrendezésére. Felszerelt konyha, gyűléstermek, vasárnapi iskolás osztálytermek, irodák, könyvtár egy épületen belül van. A fizetett személyzetén kívül nagyon sok önkéntes csoport, bizottság működik. Külön bizottság gondoskodik arról, hogy vasárnap friss virág legyen a templomban. Külön bizottság tervezi meg és készíti elő a vasárnapi istentiszteletet, a lelkész prédikál, az istentisztelet többi részét, mint felolvasás, hirdetések, a világiak végzik. A gyülekezet autonómiája itt a gyakorlatban is megvalósul, mert minden gyülekezet önfenntartó. Különböző szociális programjaik vannak, pl. hajléktalanok étkeztetése, és többnyire adományokból működtetik. Van lehetőségük, és el is kötelezik magukat arra, hogy a templom falain kívülre is kitekintsenek.

• **Mi az, amit hazahoznál, amit itthon lelkészként hasznosítani tudnál?**

A tanulás, a kurzusok és gyülekezeti tapasztalat egymásra épül. Ha rangsorolni kellene, akkor azt mondanám, hogy talán az utóbbi fontosabb. Az előbbi kérdésre adott válaszütemben beszéltem az önkéntességről, a jól működő bizottságokról, arról a társadalmi munkáról, ami a templom falain kívülre tekint, ezen a téren sokat tanulhatunk UU testvéreinktől. Néhány liturgiai reformra is szükség van, például a gyülekezet bevonása az istentiszteletbe. Egy-egy gyülekezetnek nagyon jó felnőttprogramja van, tanfolyamok, könyvklubok, imacsoportok. Említettem, hogy a gyülekezetek önfenntartóak, tehát nem szorulnak külső segítségre, támogatásra. A hívek nem kis anyagi áldozatot hoznak, mindenképpen a lehetősége szerint. Vannak célirányosan megszervezett gyűjtési alkalmak, de vannak egészen apró, szinte jelentéktelennek tűnő jótékonyági felhívások. Egy példát

említsek: az oaklandi gyülekezetben az elmúlt vasárnap mindenki egy kis kartondobozt kapott, hogy néhány hónapon keresztül abba gyűjtse az apróját, a dobozolásból összegyűlt összeget szociális programokra fordítják. Az ilyen apró dolgokra, ötletekre próbálok odafigyelni, ezeket gyűjtögetem, remélem, sikerül majd néhányat konkrétan is megvalósítani.

• **Milyennek látod az amerikai UU egyháztagot? A közösséghez való viszonyát?**

Jó unitárius szóval élek: öntudatos. Említettem már, hogy a UU-k többsége nem beleszületik a vallásába, hanem tudatosan választja, ez egyfajta elköteleződést jelent. Arról is esett szó, hogy sokak esetében a gyülekezet az egyetlen közösség, ahová tartozik. Az egyetlen dolog, ami történik az életében a munkán kívül az, hogy vasárnap elmegy a templomba. Ezért fontos a közösség, mert emberek közt van, otthon érzi magát, és mivel gazdag a program-kínálat, mindenki talál magának kedvére való. A vasárnapi istentiszteleten általában 50% fölött van a jelenlét, sok gyülekezetben két istentisztelet van vasárnaponként. Szóval az amerikai unitáriusok többsége öntudatos egyháztag.

• **Kalifornia a sokszínűség hazája. Erdélyi magyarként mit gondolsz róluk?**

Kalifornia valóban nagyon sokszínű és nagyon szabadelvű. Az együttélés mégsem teljesen zökke-

nőmentes. Az egyik afro-amerikai tanárom mesélte, hogy a szokásos reggeli kocogásból éppen hazafelé igyekezett, amikor egy adott ház előtt elhaladt, a fehér hölgy, aki éppen elmenőfélben volt, többször is ellenőrizte, hogy mindent bezárt-e. A tanár szerint, ha egy fehérbőrű sétál el ugyanígy, ez nem történik meg. Vagy ha a választásokra gondolok, volt, aki faji okok miatt nem szavazott Obama elnökre. Ugyanez a helyzet a dél-amerikai bevándorlók esetében is. Az Unitárius–Univerzalista Tanács nagyon sok energiát és pénzt fektet olyan programokba, modellek kidolgozásába, amelyek ezt a multikulturális együttélést segítik. A legújabbat októberben mutatták be a lelkési értekezlet keretében. A téma egyik szakértője, egy Nicaraguában született, Amerikában nevelkedett hölgy, három fontos lépést javasol: a múlt tisztán látása, a megbocsátás és a megbékélés. Ki-ké döntse el, hogy ez erdélyi viszonylatban ez hogyan alkalmazható.

• **Terveid a további amerikai tartózkodásod idejére?**

November, december többnyire a dolgozatok leadásának határideje, félév vége. December 14-én kezdődik egy hathetes vakáció, ezt a keleti parton töltöm: Massachusetts, Maine, New Jersey, Virginia, Maryland államok szerepelnek a programomban, januárban a chicagói Meadville Lombard Teológiai Intézetben veszek részt egy intenzív kurzuson, majd Floridában az Amerikai Lelkészsövetség által két évente szervezett Konferencián. Februárban pedig teljes gőzzel neki a második félévnek.

• **Végezetül: mit üzensz az ott-honiaknak, a recsenyédieknek?**

Az ünnepek közeledtével kívánok egy áldott, szép, boldog karácsonyt. Vigyázzanak magukra és egymásra. Adja Isten, hogy jövő júniusban mindannyian egészségben találkozunk.

Hálaadás a papilak újjáépítéséért

Régi mint új Kolozson

GYERŐ DÁVID

• A kolozsi unitárius papilak helyreállításának története akár sikertörténet is lehetne, s hogy nem az, nem baj, sőt jobb így. Sikertörténet lenne, ha az újjáépítés befejezése után nem lenne tetemes adósságunk. Sikertörténet lenne, ha a hívek közül mindenki hozzájárult volna közmunkával, anyagi áldozattal vagy biztató jó szóval, nemcsak azok, akikre máskor is számítani lehet. Sikertörténet lenne, ha minden munkát tökéletesen sikerült volna, és nem lennének bosszankodásra, csalódásra, új beavatkozásra készítő apróságok.

Ehelyett a papilak újjáépítésének története egy tipikus erdélyi magyar unitárius törődés-történet és ragaszkodás-történet, továbbá küszködés-történet és kínlódás-történet, és végül a megnyugvás és a hálaadás története. Mindez felér egy „csak” sikertörténettel: mert igazabb s valóságosabb.

Először törődés- és ragaszkodás-történet azért, mert 120 évvel ezelőtt ilyen érzésekkel építették meg vályogtéglából és fedték be fazsindellyel. Pont 100 évvel ezelőtt ilyen kötődéssel építették át először, midőn új bejáratokat vágtak az iroda és konyha ablakaiból, és további tornácokkal vették körül. És azóta ilyen ragaszkodással gondozták és tartották karban még akkor is, ha ez nem sikerült tökéletesen, és az épület a 20. század végére nagyon megviselt állapotba került. Azok törődése és ragaszkodása, akik ma újjáépítették, beáll az elődök sorába, és egy egész, kerek felelősséget alkot, ahol a dicséret mindenkié: azoké is, akik megépítették s azoké is, akik fenntartották.

Továbbá, küszködés-történet és kínlódás-történet azért, mert jól tudja mindenki, aki próbálta: Er-

délyben építeni s újjáépíteni csak így lehet. Küszködött hát s kínlódott az 1890-es években, az akkor még 400 lelkes gyülekezet, amikor meg kellett építeni, az 1900-as években a sorvadó közösség, amikor jó karban kellett tartani. Küszködött Bálint Ferenc lelkész az 1970-es és 80-as években, amikor ki kellett fűteni, s a hővesztés csökkentésére ablakokat kellett befalazni. Kínlódott a beszolgáló lelkészek sora a 90-es években, köztük Székely László és Benedek Sándor, akik magukra maradtak a romló állapottal s a javítani képtelen tehetetlenséggel. Küszködött Lőrinczi Lajos és Farkas Dénes, akik vizet vezettek, fürdőszobát építettek, földgázt és központi fűtést szereltek, de akik a nagyobb bajok orvoslásának nem tudtak nekifogni. És küszködtünk és kínlódtunk 2010 tele és 2012 tavasza között mi, a maiak is: amikor egy lej nélkül, tapasztalat és szaktudás nélkül hozzáfogtunk, egy vagyont elköltöttünk, és másfél év alatt újjáépítettük a papilakot.

És végül, az újjáépítés története a megnyugvás és a hálaadás története is. Benne ugyanis az a tudat vezérelt, hogy a munkán Isten áldása nyugszik, ahogy a mestergerendára is felfaragtuk egy fagyos decemberi délután a zsoltár szavát: „Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők!” Istentől jövő volt az erő, a biztatás, a reménység, a lehetőségek és képességek, de Isten rendelte ki a munkatársakat, a segítőket és a támogatókat is, akik nélkül hiábavaló lett volna a ragaszkodás és a törődés is, a küszködés és a kínlódás is. Istennek mondunk hát mindennek előtt köszönetet, utána az új gondnoknak, a régi-új pénztárosnak, a jegyzőnek és a keblitanácsnak, a tervezőknek és a szakértőknek, a kivitelezőknek és a közmunkázóknak, és végül az adakozóknak, támogatóknak és segítőknak: a kétfilléres özvegyasszonyoknak és a jólelkű vállalkozóknak, a Kolozson élőknek és az elszármazottaknak, a kolozs-tordai lelkészeknek és híveknek, a kormány hivatalnokai-

A felújított lelkészi lakás

nak és az amerikai hittestvéreknek.

Az építészeti terveket Furu Xénia műépítész készítette, a statikai terveket pedig a Makay Dorottya vezette Irod-M társaság. A terveket és az induló munkálatokat Furu Árpád építőmérnök hangolta egybe. A kivitelező vállalkozás a kolozsvári IIT Construct Kft. volt, ügyvezetője Istvánffy István. A fűtésszerelést a kolozsvári Decor Impex Kft. végezte, Kis Sándor ügyvezetővel az élen. Az asztalosmunkát: az új ajtókat, ablakokat és a belső lépcsőt a csíkmadarasi Bálint Csaba készítette.

Az újjáépítés legjelentősebb anyagi támogatói az AEÁ-ban élő magánszemélyek voltak: a lelkes család személyes barátai, és ki-

sebb arányban a testvér-egyházközségek. A második legjelentősebb segítségnyújtó Románia Kormánya volt a Vallásügyi Államtitkárság útján. Végül a harmadik csoportot a belső, egyházközségen belüli és annak környezetéből való források képezték, beleértve a kolozs-tordai egyházkörben szervezett gyűjtést is. Ha ezt mind összeadjuk, a kiadás és a bevétel között marad egy tetemes különbség, amit adósság címen emlékeztetőül és visszafizetendőül viszünk tovább a szép, új, meleg hangulatos papilakkal együtt. Nem roskadozva visszük, hanem azzal a hittel és reménységgel, hogy Isten, aki kirendelte a nagyját, kirendeli majd ezt az apraját is! A fentieket pedig 2012 októberében hallgatta meg

az újjáépítés megünneplésére a templomba egybesereglett gyülekezet. Az istentiszteleten Bálint Benczédi Ferenc püspök prédikált, az eseményt megtisztelte jelenlétével az egyház kolozsvári főgondnoka, a teológiai intézet rektora és unitárius tanárai is, családtagjaikkal. Jelen voltak a kolozs-tordai egyházkör elöljárói és lelkészei, a főhatósági hivatal régi és új alkalmazottai, és főként a kolozsi unitárius, valamint testvér-felekezetű hívek.

Az istentisztelet után szeretetvendégség volt a fürdőn, ahol az egyházközség volt lelkésze és az egyházkör volt esperesei régi szép idők hangulatának megidézésével a mai jó idők örömét gazdagították. Istené az áldás, emberé a hála!

Az Úr az én esküvésem

A gyergyószentmiklósi unitárius gyülekezetben gyakran váltják egymást a lelkészek, állandóan változik a helyzet a lelkesi állás betöltését illetően. A lelkészeinket, alighogy megszeretjük, már el is veszítjük őket. A legutóbb, az általunk igencsak kedvelt csíkszeredai beszolgáló lelkészünknek, Solymosi Alpár tiszteletes úrnak fejeződött be a szolgálata gyülekezetünkben. Ezekben a változó időkben hangsúlyosan szükség van olyan egyháztagsokra, tisztségviselőkre, akik összefogják a gyülekezetet, nem hagyják szétesni kis közösségünket.

Egyik ilyen szolgálattevője gyülekezetünknek Székely Erzsébet, aki fáradhatatlan az egyházáért, egyházközségéért végzett munka terén, aki egyfolytában szervez, mozgósít, lelket önt belénk, nem hagy elcsüggedni minket.

Ő az egyház pénztárosa, a nőegylet elnöke. Férjével, Székely Istvánnal együtt elől jár az adakozásban. Kezdeményező tehetsége, energiája kifogyhatatlan, holott nagy családja van, három gyer-

mek édesanyja. Sok esetben magánéleti problémáit tette félre az önkéntes, az egyházáért végzett munka kedvéért.

Solymosi Alpár tiszteletes úrral együttműködve valósították meg a gyülekezeti imaház külső javítását, munkájuk eredményeképpen lett saját zászlónk, illesse ezért köszönet mindkettőjüket. Erzsike vezetése alatt veszünk részt a különböző nőszövetségi találkozók,

legtöbbször ő is fuvaroz minket saját gépjárművével. Mindezt teszi hitének és szeretetteljes egyéniségének köszönhetően.

A Jóisten éltesse sokáig-sokáig Erzsébetet, akinek héber eredetű neve oly találó, hiszen nevének jelentése ez: Az Úr az én esküvésem. Adjon a Jóisten neki erőt, egészséget önként felvállalt munkája folytatásához!

MÁTHÉ GYÖNGYI

Az együttlét zengő szentsége

Már többször megesett, hogy amikor kórust hallok énekelni, mindig önkéntelenül arra gondolok, hogy ez a sajátos összhang sehol, semmilyen formában más-hol tetten nem érhető. Hétköznapi csoda? Igen. Mert megtörténhetik mindenütt, ahol a karnagyra figyelve egymásba tud simulni az éneklő emberek lelke. Egy-fajta szolidaritás: segítek neki énekelni, például a hit-ről, vagy a hűségről, vagy éppen az örömről, miközben ugyanezt teszi ő is velem. Mindegy, hogy most nekem, vagy külön-külön mindannyiunknak éppen milyen gondjaink vannak. Hiszen ez mindannyiunk-hoz szól, egyszerre, osztatlanul. Ahogyan a vízesés millió vízcseppje egyszerre zuhan ellenállhatatlan erővel. Sodor, víz magával. És ami külön-külön ben-nünk él mint hit, remény, életakarát, bármi, ami emberivé, élővé, széppé varázsolja napjainkat, összeadódik. Megszületik az együttlét zengő szentsége.

Ez történt a háromszék-felsőfehéri egyházkörben is, Sepsiszentgyörgy és Brassó után, ezúttal a gyönyörű, az őszi verőfényben fürdő Nagyajtán megszervezett „*Dicsér Téged teljes szívem*” elnevezést viselő egyházköri kórustalálkozón. November 3-án a Bihari József Művelődési Otthon és a Kriza János Gimnáziumi Iskola által közrezárt emlékparkból kilenc kórus lengő zászlóját követve vonult fel az ódon vártemplomba. Alulírott 2Sám 19,35 alapján mondott imája nyitotta meg az ünnepi alkalmat, melyet a nagyajtai unitárius egyházközség Áfonya Ifjúsági Citerazenekarának felcsiki nótacsokrot bemutató köszöntő koncertje követett. Ifjú zenészeinket a szépen szóló dal szerelme-sei vastappsal jutalmazták. Ezt követően a helyi Gazdag Miklós Polgári Daloskör Péter Géza karnagy vezetésével megnyitotta a kórustalálkozót a Nagy Lajos által írt és Ütő Lajos dallamával ellátott *Jeligével*. Majd következett a Varga Réka karnagy által vezetett Vargyasi Dávid Ferenc Dalárda, a Datki Unitárius Egyházközség Kórusa Kovács Éva karnagy irányításával, az Árkosi Régeni Áron Dalárda Márk Attila vezetésével, az Olthévízi Vegyes Dalárda Szilveszter Piroksa irányításával, az Ürmösi Vegyes Dalárda Urák János vezetésével, majd a Brassói Unitárius Vegyes Dalárda

Bartus Szende Enikő, a Kökösi Harmónia Vegyes Kar Jakab Csaba vezetésével, és végül a Kriza János Unitárius Vegyes Dalárda Sepsiszentgyörgyről, Karácsony Gabriella vezetésével. Utóbbi karnagytól tudtuk meg, hogy az egyházköri kórustalálkozó nemes ötlete a Nagyajtáról származó Gazdag Gézától ered. E felemlő ünnepély záró akkordjaként a Péter Géza által kórusra alkalmazott, a XVII. században Tordai János által írt 21. Zsoltár zendült fel méltóságteljesen a több mint kétszáz dalos ajkán.

Ünnepélyünk végén Török István esperes üdvözölte a jelenlévőket kérve Isten áldását a továbbiakban is a közös éneklés csodájára. A kórusműveket Fekete Ágnes Heini konferálta, az emléklapokat és a virágcsokrot átadta Baróthi Brigitta és Benkő Boglárka, a dalárdák zászlójára az emlékszalagot felkötötte Fekete Hunor. Mindahányan a hűség ruhájában, székelyruhában. Jövőben a stafétazászlót átvevő vargyasi egyházközség biztosít helyet a találkozóknak.

Nem történhetett volna meg e gyönyörű találkozó Kovászna Megye Tanácsa, A háromszék-felsőfehéri egyházkör, a nagyajtai Polgármesteri Hivatal, a Nagyajtai Közbirtokosság, a helyi unitárius egyházközség, Barabás Mihály és Márta, valamint a Gazdag Miklós Polgári Daloskör lelkes támogatása nélkül. Legyen rajtuk Istennek áldása.

FEKETE LEVENTE

„A humor Isten ajándéka” (Báró József)

Kifelejtetted fél liter olajjal

Vasárnap. Templomi áhítat. A nyugdíjazás felé közeledő lelkész szószéki szolgálata záró mozzanataként, a hirdetések rendjén köszönetet mond az amerikai barátokat lakóhelyükön fogadó családoknak, továbbá felsorolja az ünnepi közebed elkészítéséhez hozzájáruló személyek nevét, valamint az élelmiszeradományokat is.

Az egyházközség vezetősége nevében köszönetét fejezi ki az adakozóknak, a köz munkában segítő hűveknek.

Áldáskérésre emeli kezeit: „*A gondviselő Istennek áldása, jóra vezérlő ereje...*”

Felesége – az egyházközség kántora – megszólal az orgonától: „*Édesapám, lelkem, N. N.-nét a fél liter olajjal kifelejtetted!*”

PÁLFFY TAMÁS SZABOLCS

Főszerepben az idősek

Szükség van legalább évente egy napra, amikor az idősek felé fordítjuk tekintetünket, és örömmel nyugtázzuk, hogy oly sok éven, évtizeden keresztül dolgoztak, hogy nekünk jobb legyen.

Mi gyagyiak október végén emlékeztünk meg cselekedettel és ünnepléssel idős testvéreinkről:

Október 24. és 25. napjain gyűjtést szerveztünk a lókodi Kiss Rozália Ökumenikus Öregotthon javára, valamint az ott élőknek egy kis személyre szóló ajándécsomaggal is kedveskedtünk az adakozó családok jóvoltából. A kertekből vetemény és gyümölcs került a zsákokba, és elégedettséggel töltött el, hogy segíthetünk a beteg időseknek. Október 29-én kerestük fel az öregotthont, hét fős kis csoportunkkal. Amikor átadtuk az ajándékokat, örömkönnyek csillantak fel a szemekben, egyik ott lakó kilencvenéves néni pedig egy énekkel köszönte meg adományunkat.

A helyi ünnepeket október 28-án köszöntöttük. Az idős emberek számomra mindig a hit megőrzésének a példaképei. Sokan közülük háborúk és nehézségek egész sorát tapasztalták meg életükben. Ezek az idős emberek ma is azt sugallják felénk, hogy a hit megőrzése, és az Istennel való kapcsolat átsegíthet bennünket a nehéz napokon, még ha sokszor egyedül is érezzük olykor magunkat. Az Istennel való kapcsolat erőt ad az embernek, hogy ne csüggedjen, hanem képes legyen felemelkedni, és boldog, kiegyensúlyozott életet élni.

Az istentisztelet keretében Simó Dezső Szabolcs polgármester köszöntötte az időseket, és személyes gondolatait osztotta meg az ünnepelekkel. Kihangsúlyozta, hogy számára az idősek mindig saját nagyszüleit elevenítik fel, akik sokat beszéltek neki az egy-

kor volt faluról és közösségi életéről. Ma is úgy érzi, hogy köszönettel tartozik nekik a bölcs tanításokért, amelyek segítették az emberré formálódás útján. Ezt követően az ünnepeleket egy emléklappal és egy szál virággal ajándékozta meg. Az ünnepségen részt vett Moldován József képviselőjelölt is, aki az idősek tiszteletét hangsúlyozta köszöntőjében, majd szintén egy szál virágot adott át az ünnepeleknek. Záróakkordként Borbély Szabolcs, a Berde Mózes Unitárius Gimnázium 8. osztályos tanulója Óbecsey István *Szeressétek az öregeket!* című versét szavalta el.

Az istentisztelet után az ünnepség a Bán József Művelődési Otthon klubtermében szeretetvendégséggel folytatódott, amelynek költségeit a szentábrahádi Polgármesteri Hivatal, valamint a helyi Agro Forestiera Gagy erdőtársulás vállalta fel. De köszönet illeti mindazokat is, akik lelkesen részt vettek a szeretetvendégség előkészítésében, és hozzájárultak ezen csodálatos ünnep sikeréhez. Isten áldása legyen mindnyájuk életén!

Az idősek tisztelete legyen mindenkor életünk meghatározója.

GÁL ZOLTÁN

Zarándoklat és falugondnoki konferencia

„Mert nem tehetjük, hogy amiket láttunk és hallottunk, azokat ne szóljuk.” (ApCsel 4,20)

Vonakodva fogadtam el a meghívást (lelkészbaráti unszólásoknak engedve), hogy részt vegyek egy olyan rendezvényen, ami eddig idegenül hangzott: falugondnoki konferencia. Nem tudtam, hogy mi fán terem, de nem bántam meg, hogy végül jelen voltam a november 6–11. között megszervezett rendezvényen és zarándoklaton, melynek támogatója a Bethlen Gábor Alap volt. Homoród menti kollégákkal (Benedek Mihály, Ilkei Árpád, Simó Sándor) és papnékkal (Barabás Edit, Benedek Enikő) Sipos László, firtosváraljai lelkésszel indultunk útra Balázs Sándor szentgericei lelkész vezetésével a Szegedtől 30 kilométerre levő Röszkére, a falu- és tanyagondnokság létrejöttének 15

éves évfordulója megünneplésére. A valamikori csesemőből ma valóságos kamasz lett, 247 falugondnoksággal. Idetartozik, örökbefogadottan is, az édes testvér, vagyis az erdélyi falugondnokság.

Röviden, lényegre törően megéri talán összefoglalni, amit magunkkal vihattunk e konferenciáról. Neves meghívottként jelen volt Lezsák Sándor, a magyar Országgyűlés alelnöke. aki beszédében a tanyasi életforma és gondnokság intézményesített, kormányzat általi támogatása fontosságát, *hungarikumként* való fenntartását hangsúlyozta azzal az elvi, eszményi megfontolással, hogy: „a tanya nem nyersanyagforrás – termékei, kizsákmányolható terményei által –, hanem az otthonteremtés helye, s mint ilyet kell megtartani az elnéptelenedés, az elvándorlás természetes (-ellenes?) folyamatának jelenkori ellensúlyozásaként.” Ennek a projektnek a megvalósítását elsősorban nem az európai uniós pénzek lehívásában látta,

hanem abban a szülőföld és haza szerető öntudatnak a felébresztésében, melyről még legközelebbi felmelnőink is ékes példát szolgáltatottak.

Ezt a gondolatot taglalta tovább Nógrádi Zoltán, mórakalmi polgármester, parlamenti képviselő, aki a jelen korban is tartó folyamatot, az igazi értékmegőrző vidéki és tanyasi életforma feladását, a peremvidék elnéptelenedését új Trianonnak nevezte. Indoklása szerint ez a saját magunk által előidézett kis Trianon területvesztés, mert amit felhagyunk másoknak, vagy az enyészetnek, amit nem fogunk be művelésbe, amit nem forgatunk vissza a nemzetgazdaságba, az elveszett számunkra. Ezt a nemzet, haza vérkeringésében való bekapcsolást hivatott szolgálni a *Falugondnoki Egyesület* a maga jellegzetes és sokoldalú szolgáltatásai által, mely felvállalja nem csak a szociális, közegészségi támogatását, de a lelki szeretetszolgálatot is, hisz az egészséges önfenntartó életmód egészséges lelki és szellemi öntudatot igényel.

A falugondnoki konferenciát követően kuriózum-számba ment a helyi polgármester asszony aktív részvételével a „Röszkei Díváknak” nevezett öttagú, könnyűzenét éneklő-táncoló műkedvelő csoport előadása. Másnap Szegedről Ópusztaszer felé vettük az irányt, sajnos az emlékpark területére nem léphetünk be, mert reggel túl korán érkezünk. Célunk Vértesacsa volt, ahol megtekintettük a Falugondnoki Egyesület székházát, és a település területében lerót-

tuk kegyeletünket Kemény Bertalan sírjánál, aki a falugondnoki szövetség létrehozásával, gyarapításával elévülhetetlen érdemeket szerzett. Megcsodáltuk a sírjánál lévő kopjafát, mely Balázs Sándor lelkész kolléga-falugondnok fafaragó tehetségét dicséri. Ugyancsak Balázs Sándor indítványára elénekeltük a régi székely himnusz, melynek egyik sora így hangzik: „Isten áldd meg Erdély földjét”. Élményekben gazdagon érkezünk haza azzal az elhivatástudattal megerősödve, amit így fogalmazhatunk meg: csak addig érdemes élni, míg szeretünk, de úgy, hogy képesek vagyunk megosztani a szükségben levőkkel amink van, és utolsó darab kenyerünket is odaadni az éhezőknek.

ORBÁN FITORI DEZSŐ

A 2012. októberi egyházköri és -kerületi választások eredményei

Megválasztott egyházköri és -kerületi tisztségviselők

Kolozs-Tordai Egyházkör

Esperes: Dimény József

Felügyelőségondnokok: Pálfi János Árpád, Solymosi János

Egyházköri jegyző: Fekete Béla

Egyházköri közügyigazgató: Józsa István Lajos

Marosi Egyházkör

Esperes: Kecskés Csaba

Felügyelőségondnokok: Nagy Zsigmond, Barabás Lóránt

Egyházköri jegyző: Jenei Sándor Levente

Egyházköri közügyigazgató: Fazakas Lajos Levente

Küküllői Egyházkör

Esperes: Szentgyörgyi Sándor

Felügyelőségondnokok: Nagy Ferenc György, Molnár Kiss Sándor

Egyházköri jegyző: Jenei László Csaba

Egyházköri közügyigazgató: Veress Ferenc László

Székelykeresztúri Egyházkör

Esperes: Lőrinczi Lajos

Felügyelőségondnokok: Bálint Sándor, Lőrinczi László

Egyházköri jegyző: Gál Zoltán

Egyházköri közügyigazgató: id. Szombatfalvi József

Székelyudvarhelyi Egyházkör

Esperes: Simó Sándor

Felügyelőségondnokok: Dombi Gyula, Mezei Domokos

Egyházköri jegyző: Ilkei Árpád

Egyházköri közügyigazgató: Kelemen Szabolcs

Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör

Esperes: Török István

Felügyelőségondnokok: Boros János, Erdő B. Vilmos

Egyházköri jegyző: Szabó Előd

Egyházköri közügyigazgató: Szabó József

Magyarországi Egyházkerület

Püspöki helynök: Kászoni József

Egyházkerületi főgondnok: Elekes Botond

Egyházkerületi felügyelőségondnok: dr. Barabássy Sándor

Egyházkerületi jegyző: dr. Szent-Iványi Ilona

Egyházkerületi közügyigazgató: Máté Ernő

NŐK VILÁGA

Legfontosabb a család

ASZTALOS KLÁRA

• Karácsony felé közeledve már he-
tekkkel előtte fényáradat jelenik
meg a közterületeken. Feldíszítik
az utcákat, parkokat, villogó fé-
nyek hívják fel a figyelmet az ün-
nep közeledtére. A kereskedelem
nagy mennyiségű árut kínál,
csúcsbevételre számít. Minél köze-
lebb az ünnep, annál nagyobb a
forgalom a boltokban.

Miért ez a nagy sürgés-forgás,
költekezés? Nyilván a karácsonyi
ünnepért. Szeretteinknek, család-
tagjainknak igyekszünk gazdag,
boldog ünnepet előkészíteni. Mi,
asszonyok, akkor vagyunk a leg-
boldogabbak, ha a család együtt
ünnepelhet, mert számunkra min-
dig a család a legfontosabb. Most
erről szeretnék írni, ezt a kijelentést
alátámasztani sok asszonytársam
tapasztalatával, vallomásával.

Visszamegyek az időben 15
évet, amikor egyik nőszövetségi
tagunknak az az ötlete támadt,
hogy a társait megkéri, írjanak
egy-egy rövid vallomást arról,
hogy mikor voltak életükben a leg-
boldogabbak. Huszonegyen vála-
szoltak a kérdésre. Később az írá-
sok megjelentek nyomtatásban
egy kis „boldogságfüzetben”. Érde-
mes beleolvasni, mert olyan mint-
ha a női lélek tükre lenne. Olyan
asszonyok írtak, akik már túl vol-
tak életük sorsdöntő eseményein,
és bölcsességgel tekintettek vissza
életpályájukra, tudták értékelni a
maradandót, az igazi értékeket. A
legtöbb vallomás arról szólt, hogy
a legnagyobb boldogságot a csa-
ládban élték meg: gyermekkorban
a szerető szülők, nagyszülők oltal-
mában, majd felnőttként a megér-
tő társ megtalálásában, kiemelten
a gyermekek születésében, a csa-
lád összetartó erejében. A szeretet-
teljes családi háttér mindig erőt
adott az élet nehézségeinek, vesz-
teségeinek az elviselésében.

Egyszer egy nőszövetségi cso-
portos foglalkozáson azt a felada-
tot kaptuk, hogy rajzoljunk egy cí-
mert, és abba rajzoljuk bele azt,
ami számunkra a legfontosabb. Ki-
derült, a legtöbb társunk számára
a család, a gyermekek álltak a kö-
zéppontban. Minden más eltörpült.
A női lélek őszinte és spontán meg-
nyilatkozásai törtek a felszínre.

Ebben az évben volt az 50 éves
érettségi találkozásunk. Megkértük
egykori osztálytársainkat, írják
meg röviden életük történetét. A
beszámolókat összegyűjtöttük, és
egy kis füzetben kinyomtatva min-
denki megkapta. Az osztályunk-
ban 22 leány és 5 fiú volt, így a le-
ányok beszámolóit voltak többség-
ben. A legtöbben életük legna-
gyobb örömének, sikerének a bol-
dog családi életet nevezték meg,
illetve legnagyobb bánat gyanánt
annak hiányát. A szakmai sikerek
nem jelentettek olyan érzelmi él-
ményt, mint a gyermekek, unokák
megjelenése életükben, pedig a mi
generációnkból mindenki tanult
szakmát, és sok éven át dolgozott,
nyugdíjas koráig.

Nemrégiben egy nagyszerű
UNOSZ-konferencián vettünk
részt Marosvásárhelyen, amely-
nek témája így hangzott: Egyen-
súly-keresés változó világunkban.
Három olyan asszony beszélt ma-
gáról, akiknek élete a család, karri-
er és társadalmi munka között
oszlik meg. Vallomásaikból egyér-
telműen kicsengett, hogy számuk-
ra legfontosabb a család. A ki-
egyensúlyozott családi élet adta az
erőt ahhoz, hogy a közéleti mun-
kájukban helyt álljanak. Sokszor
gyermekeik ragaszkodása, egy-
egy helyzethez találó válasza és a
megértő társ bátorítása segítette
pályájukon. Ugyanakkor a teljes
munkaidős édesanyáknak van a
legnagyobb fizetésük – hallottuk

az egyik előadótól – mert ők szere-
tetben kapják a munkabérüket.

Az édesanyák boldogságáról
így ír egy magyarországi többszö-
rös olimpiai vívóbajnoknő: „Nagy
öröm egy olimpiai arany, de még
nagyobb boldogság egy baba szü-
letése. Én már kétszer átéltem az
olimpiai győzelmet és kétszer a
gyermekáldást is, de a baba sokkal
fontosabb.”

Karácsonykor a kis Jézus szüle-
tését ünnepeljük. A gyermek szü-
letése mindenkor örömet hoz a
családba. Azt gondolom, ezért tud-
juk minden évben újra és újra
örömmel várni és átélni a karácso-
nyi ünnepet.

Olvasóink figyelmébe!

A Nők Világa 2013-ban is
négy alkalommal jelenik meg:
húsvétra, nyáron, ősszel,
valamint karácsonyra.

Előfizetés egy évre
a négy lapszámra
(postaköltséggel együtt): 15 lej.
Szabadárusításban egy példány
ára (postaköltség nélkül): 2,5 lej.

Előfizetni a köri nőszövetségi
elnökök vagy az egyházközse-
gek közvetítésével lehet, illetve
személyes úton Asztalos Klára

UNOSZ-előknél is.

Előfizetési határidő:
2013. február 28.

Villámposta:
klariasz@yahoo.com
Telefon: 0740-685087

**Ha szeretné a Nők Világát
idejében megkapni, kérjük,
fizessen elő!**

Nemzetközi Nőtestvérek kiscsoportos tevékenységei a marosvásárhelyi Világtalálkozón

Az ún. *Global Sisters Process*, azaz a *Nemzetközi Nőtestvérek Folyamat* a Marosvásárhelyen 2012. október 4–7. között lezajlott Unitárius–univerzalista Nők Második Világtalálkozójának fő részét képezte. A Nemzetközi Nőtestvérek demokratikus, alulról építkező folyamat kisközösségek számára. Alapja egy szélesebb körű, ún. kapacitásfejlesztő közösségszervezési módszer (*Community Capacity Building*). A közösség-építő eljárás alapelve, hogy tapasztalt moderátorok/irányítók segítségével az adott közösség rendszerezi ismereteit, mozgósítja erőforrásait, prioritásokat állít fel, és közös megegyezésen alapuló, fejlődését elősegítő akcióterve(ke)t dolgoz ki. Kulcsfontosságú a módszerben a **kapacitásfejlesztés** (technikai és szervezési képességek, erőforrások fejlesztése és építése közösségen belül) és az **akciótervek közös felvállalása**, mivel ez az út vezet hosszú távú, fenntartható fejlesztésekhez. A módszert 2003-tól sikeresen alkalmazták erdélyi, indiai és Fülöp-szigeteki unitárius és unitárius–univerzalista testvéregyházakban.

A *Nemzetközi Nőtestvérek* teljes csoportos és kiscsoportos tevékenységeket foglal magában. Minden kiscsoport a módszerre kiképzett csoportvezetővel (moderátorral), ill. jegyzővel dolgozik együtt. A tevékenységeket programkoordinátor felügyeli. Az első kiscsoportos tevékenység célja a nőket érintő legfontosabb problémák/igények és erősségek azonosítása. A második kiscsoportos találkozó ideje alatt a csoportok az ún. páros összehasonlítás (*pairwise ranking*) módszerével prioritási listát készítenek a felmerült problémákra és igényekre. A moderátorok és jegyzők közti megbeszélésen a rangsorolások összesítésére és rendszerezésére kerül sor. A harmadik találkozón minden kiscsoport akciótervet dolgoz ki a három legfontosabb problémakör egyikére. A csapattagok összesítik, rendszerezik az akcióterveket, amelyek bemutatására az utolsó teljes csoportos találkozón kerül sor.

A módszert az első, houstoni világtalálkozón alkalmazták először 2009-ben. A marosvásárhelyi világtalálkozó szervező bizottságának nagy része részt vett a houstoni világtalálkozón, tapasztalták a módszer sikerét, és felismerték, hogy ennek a közösségen alapuló eljárásnak nagy hatása lehet egyházközségeinkben. Az ICUUW (Unitárius Univerzalista Nők Világtalálkozója) égisze alatt a szervező bizottság sikeres pályázatot nyújtott be az Unitárius Univerzalista Pénzalaphoz, ami lehetővé tette a tevékenységek megszervezését, a segédanyag magyar nyelvre való fordítását és 30 lelkes fiatal képzését. Ezek a nők a Magyar Unitárius Egyház egyházköreiből arányosan

képviselő lelkes, tenni akaró lelkészek, nőszövetségi és egyháztagok. A képzés olyan segédeszközökkel, képességekkel ruházza fel nőtestvéreinket, amelyek megújulást hozhatnak egyházközségeinkben, nőszövetségeinkben, közösségeinkben. A folyamat hosszú távon hozzájárul egy vezető mag kialakításához, egyházközségeink döntéshozó szerveinek a megerősödéséhez, fiatal unitárius nők egyházköri szerepekbe való bevonásához, valamint az unitárius egyházközségek, nőszövetségek gyarapodásához.

A houstoni világtalálkozó *Global Sisters* csoportjai három fontossági irányvonalat állapítottak meg: a nők megélhetési, nevelési és egészségügyi problémái; a nők gyermeknemző jogai, illetve a nők és gyermekek elleni erőszak megelőzése. A résztvevők ötletekkel, akciótervekkel, kapcsolatrendszerrel felfegyverkezve távoztak, és kisebb-nagyobb ötletek és tervek meg is valósultak. A marosvásárhelyi találkozón folytattuk a Houstonban elkezdett munkát. A folyamaton kissé változtatnunk kellett, mivel a legtöbb résztvevő csak angol vagy csak magyar nyelven beszélt. Szinkrontolmács biztosítását tizenkét kiscsoport számára eleve lehetetlen volt megoldani, ezért nyelvismereti alapon osztottuk be a résztvevőket: két tiszta angol, három vegyes (magyar és más anyanyelvű) és hét tiszta magyar csoportot alakítottunk ki.

A találkozó résztvevői által megjelölt legfontosabb igények és problémák a következők: vezetői szerepek, vezetőképzés; utánpótlás és az értékek válsága; időhiány és túlterheltség; önkéntes munka, közösségi élet hiánya; cselekvőképesség hiánya; nemi szerepek – családon belüli egyenlőtlenség; egyensúlyozás – a család és munka közti kötelezettség összehangolása; öregedés.

A három legfontosabb problémakör a cselekvőképesség és vezetői szerepek, az időbeosztás és az egyensúlyozás, illetve az értékválság és utánpótlás. Az *Unitárius Közlöny* három egymásután következő számában e problémák összesített akcióterveit mutatjuk be. Tartsanak velünk!

PÁLL KRISZTINA
és SZTRANYICZKI ZSÓFIA,
a *Global Sisters* koordinátorai

Kórházlelkészi szolgálat

Buzogány Csoma Csilla

Sepsiszentgyörgy, 0742-512574;

Katona Dénes

Székelyudvarhely, 0266-213100;

Ferenczi Enikő

Kolozsvár, 0740-063767;

Pavelka Attila

Marosvásárhely, 0746-234917

IFJÚSÁGI OLDAL

Öregek vasárnapja Homoródszentpálon

„Nyár, szép arany nyár, jó meleg,

Engedd, hogy szépen kérjelek,

Csak egy nagyon-nagyon picit,

Lassítsd lehellet lépteid,

Hadd hallgassuk még egy picinykét,

A vadgalambot meg a cinkét.” (Sík Sándor)

Erre a különleges eseményre október végén a homoródszentpáli ifjúsági egyesület készített műsort, amelyre a faluból igen sokan voltak kíváncsiak. Nagy feladat volt számunkra, amit szívesen vállaltunk fel. Úgy gondolom, egyesületünk számára egy mérföldkő volt ennek az ünnepségnek a megszervezése, hisz megmutathattuk, hogy képesek vagyunk fiatal korunk ellenére olyan verseket, dalokat választani, amelyeket időseink is szeretnek, ami mindenkit egyaránt meg-

érint. Nagyon megható érzés volt látni, nemcsak az időseket, hanem szüleinket vagy akár más fiatalokat is, hogy könnybe lábad a szemük, amikor az öregség szépségeiről szavalunk és énekelünk nekik.

Mindannyian úgy éreztük, hogy jól végeztük dolgunkat, az elvállalt feladatot teljesítettük, és átadhatuk hatalmas szeretetünket verseken, dalokon keresztül azoknak, akik egész életükben értünk dolgoztak. Az Istentisztelet után felkerestük a lókodi öregotthonban élő időseket is, akiket szintén sikerült megörvendeztetnünk.

Ezt a vasárnapunkat csupa szavalással, énekléssel töltöttük, mosolyt és jókedvet próbáltunk csalni az arcokra. Úgy gondolom, megérte megszervezni ezt a hangulatos eseményt, sikerült egy kis örömet csempészni a falu lakóinak életébe.

DÉNES ERZSÉBET

„Az én Déva váram” rajzpályázat eredményei

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egyesület a Magyar Unitárius Egyházzal közösen rajzpályázatot hirdetett október végén, a 15. alkalommal megszervezett dévai Dávid Ferenc emlékzarándoklat alkalmából. Az *én Déva váram* témában kiküldött felhívásra elemi és általános iskolás diákok rajzait várták. Erdély-szerte színes ceruzákat ragadtak a gyerekek, és elevenítették meg képzeletük várát.

Közel 60 pályamunka érkezett be a megjelölt határidőre. Érkeztek rajzok a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium diákjaitól, Kápolnásfaluról, Székelyderzsből, Székelyudvarhelyről, a székelykeresztúri ifjúsági egyesületből, illetve a székelykeresztúri vasárnapi iskolásoktól.

A beérkezett munkák megtekinthetőek voltak a Déva várában szervezett emlékzarándoklaton, november 10-én, ahol egyúttal fény derült a pályázat nyerteseinek kilétére is.

Elsősorban szeretnénk megköszönni a szervezők nevében a sok vidám rajzot, a lelkesedést, a hozzáállást. A beküldött rajzok mindegyike igazán szép emléket állít a hitéért élete végéig kitartó egyházalapító püspökünknek. Minden beküldött pályamunkán látszott, hogy alkotója igazán beleélte magát, és szívből jövően rajzolta meg az általa elképzelt várat, amelyben Dávid Ferenc utolsó napjait töltötte. Itt nincs jó és rossz munka. Mindegyik rajz igazán jól sikerült, és mindegyik a maga módján állít emléket. Mégis, került néhány igazán kiemelkedő alkotás, a zsűri ezeket díjazta.

A sok beérkezett pályázatra való tekintettel három kategóriában értékelt a zsűri: I–II. osztályosok, a III–

IV. osztályosok, valamint az V–VIII. osztályosok kategóriájában.

Gratulálunk a nyerteseknek. Reméljük, mind a pályázat, mind az emlékzarándoklat egy kis színt vitt a ti szürke novemberi napjaitokba is, felejthetetlen élményt nyújtott, és egy kicsit jobb kedvre derített titeket is, ahogy azt az átlatok elkészített rajzaitok tették velünk.

Köszönjük, hogy velünk tartottatok, Isten áldjon mindannyiatokat!

Az I–II. osztály díjazottjai:

1. Kötő Nóra: János Zsigmond Unitárius Kollégium, II. B osztály
2. Albert Valéria: Kápolnásfalu, II. B osztály
3. Gyerő Rebeka: János Zsigmond Unitárius Kollégium, II. B osztály
4. Tánczos Dorottya: János Zsigmond Unitárius Kollégium, II. B osztály
5. Szabó Péter: János Zsigmond Unitárius Kollégium, II. A osztály

A III–IV. osztály díjazottjai:

1. Simó Kamilla: Székelykeresztúri Vasárnapi Iskola, IV. osztály
2. Kozák Erzsébet: Székelyderzs, IV. osztály
3. Szász Klementina: Székelyderzs, IV. osztály

Az V–VIII. osztály díjazottjai:

1. Balázs Beáta: Székelykeresztúri Vasárnapi Iskola, VII. osztály
2. Deák Kamilla: Székelykeresztúri Ifjúsági Egyesület, VIII. osztály
3. Ambrus Krisztina: Székelyudvarhely, V. osztály

AZ ODFIE VÁLASZTMÁNYA

Karácsonyi történet

Pistike kiabál:

– Apu! Apu! Gyere,
mert ég a karácsonyfal

Apuka rémülten
berohan, és látja, nem
ég a fa, csak a gyertyák
világítanak rajta szé-
pen. Megmagyarázza:

– Kisfiam, nem ég a
fa, csak világít!

Kis idő múlva Pisti-
ke ismét kiabál:

– ...! (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A vicc poénja. 7. A hegy levét kedvelő ember jelzője.
13. Hajófar. 14. Törőgumi. 15. Meteorológiai eszköz. 16. Algériai város.
17. Kendert tör. 20. Magyar megye és folyó. 21. Vízben tisztít. 22. Szennyvíz-
csatorna. 23. ... dog, „forró kutya”, virsli kifliben, melegen. 24. Becézett női
név. 26. Jöjj! 28. Megfelelő. 29. Lettország fővárosának lakója. 31. Szópárbaj.
34. Erőd régi része. 35. Rőt vad. 36. Antonov repülőgépe. 37. Tudományos
igazság. 38. Széchenyi-díjas magyar politikus, jogász (1911–1979, István).
39. Édesvízi halfajta. 41. ... Fo, olasz Nobel-díjas író. 42. Tudományos tétel.
43. Palántáló.

Függőleges: 1. Korszerű, de veszélyes energetikai üzem. 2. Kigúnyol. 3. A
taxis ügyfele. 4. ... Gréta, magyar teniszező. 5. Kis folyóvíz. 6. Olaszországi
város. 7. Bróm vegyjele. 8. Kutya háza. 9. Fehér szemű gabona. 10. Gárdonyi
regényt írt róla. 11. Igazában. 12. Magas építmény, időmérő részére. 18. Ah-
hoz hasonló. 19. Az ENSZ első főtárgya volt (Trygve). 22. Üres kút! 23. Ke-
mencét bemelegítő. 25. Járom. 27. Száguld a motorral. 30. Francia Anna. 31.
Óvó. 32. Teher, népiesen. 33. Éppen csak. 37. Hajó része. 40. Részvény Társas-
ság, röviden.

A férfi és a Mikulás

A férfi életében négy
szakasz van:

1. Amikor hiszel a Mi-
kulásban. 2. Amikor
nem hiszel a Mikulás-
ban. 3. Amikor te vagy
a Mikulás. 4. ... (A poén
a rejtvényben.)

**Vízszintes: 1. A poén
első része.** 13. Kisebb
fadoboz. 14. A szólás
szerint a szabályt erősí-
ti. 15. Futamodás.
18. Kutyaól. 20. Penge-
tős hangszerezen való ját-
szás. 22. Hócsalán. 23. Megszólal a kürt. 24. Angol úr, röviden. 25. Ragad.
27. Román Anna. 28. Nehezen lélegzik. 32. Mezőkövesden élő népcsoport.
35. Például: Lajos. 36. Ciceró korabeli. 37. Itáliai. 38. Magyar település az
Észak-Dunántúlon. 40. Repülőgép leszállása. **42. A poén befejező része.**

Függőleges: 1. Valószínű. 2. Névnapiát szeptember 8-án is ünneplő hölgy,
két szó. 3. Női név, Gárdonyi hőse. 4. Gödörből kijövő. 5. Indok. 6. Nemesgáz.
7. Cári rendelet. 8. Félig régi! 9. ... Montand, francia énekes-színész volt.
10. Asszony-név-képző. 11. Vendéglői újság. 12. A kukorica rendszertani, la-
tin neve. 16. Időmérő eszköz. 17. Latyak. 19. Brazília jele sportversenyeken.
21. Német nyelven alkotó, titokzatos regényíró volt. 24. Kassai születésű ma-
gyar író volt (Sándor). 25. Terem szélei! 26. Felkelés-vezető volt a középkor-
ban (György). 29. Svéd bútormárka. 30. Olimpiai bajnok svéd magasugró
(Stefan). 31. Semmirekellő. 33. Lenti helyen. 34. Nyugat-Szamoá pénzeme
(TALÁ). 37. Madár, mókus lakása. 39. Rost vége! 41. Földet forgat.

FORRAI TIBOR

ISSN 1220-8418

Kiadja
a Magyar Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
Demeter Sándor Lóránd főszerkesztő
Bálint Róbert Zoltán szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Czire Alpár (fotó)
Gergely Noémi (ifjúsági oldal)
Márkó László (médiareferens)
Szombatfalvi József (honlap)
Vass Károly (közösségi oldal)

Tördelés: **Virág Péter**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
kozlony@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető:
kozlony.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc
tel.: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhó előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését támogatta a

Az én Déva váram

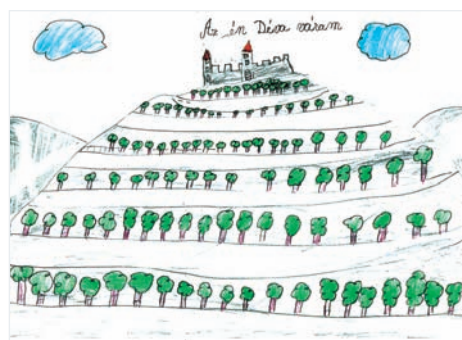
Kötő Nóra, I. díj

Albert Valéria, II. díj

Gyerő Rebeka, III. díj

Szász Klementina, III. díj

Simó Kamilla, I. díj

Kozák Erzsébet, II. díj

Balázs Beáta, I. díj

Deák Kamilla, II. díj

Ambrus Krisztina, III. díj

Andorkó Attila lelkész (Kénos), **Czire Irma** nyugalmazott tanárnő (Székelykeresztúr), **Dénes Erzsébet** diák (Homoródszentpál), **Fekete Levente** lelkész (Nagyajta), **Gál Zoltán** lelkész (Gagy), **Gyerő Dávid** lelkész (Kolozs–Kolozsvár), **Jakabházi Béla Botond** lelkész (Nyárádgálfalva), **Máthé Gyöngyi** magyar szakos tanár (Gyergyószentmiklós), **Mátyás E. Zita** (Szőkefalva), **Orbán Fitori Dezső** lelkész (Gyepes), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész, **Páll Krisztina** tanárnő (Korond), **Rácz Norbert** lelkész (Kolozsvár), **Simó Melinda** pszichológus (Homoródjánosfalva), **id. Szombatfalvi József** lelkész (Székelykeresztúr), **Sztranyiczky Zsófia** ICUUW-elnök (AEÁ)